

مذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس شورای ملی روز سه شنبه (۵) اردیبهشت ماه ۱۳۵۱

فهرست مطالب :

- ۱ - قرائت اسامی غائبین جلسه قبل
- ۲ - بیانات قبل از دستور آقایان: مصطفوی نائینی
- ۳ - تصویب صورت جلسه قبل
- ۴ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله خانم صوفی معاون وزارت کشور
- ۵ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع به لایحه تقلیل نرخ حقوق گمرکی ساعت جیبی، ساعت مچی و قلم خودنویس و ارسال بمجلس سنا
- ۶ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع به لایحه توسعه صنعت گاز و ارسال مجدد بمجلس سنا
- ۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون آبادانی و مسکن راجع به لایحه الحاق يك تبصره بماده ۵ قانون نحوه استفاده از خانه های سازمانی و ارسال بمجلس سنا
- ۸ - طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی راجع به لایحه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد گمرکی ترانزیت بین الملل کالاها
- ۹ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشاورزی راجع به لایحه واگذاری هشتاد هزار متر مربع از اراضی کلاک و خلیج آباد بوزارت آموزش و پرورش و ارسال بمجلس سنا
- ۱۰ - تقدیم يك فقره لایحه بوسیله آقای رهبری معاون وزارت تعاون و امور روستاها
- ۱۱ - طرح و تصویب گزارش يك شوری کمیسیون بودجه راجع به لایحه تفریغ بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور و ارسال بمجلس سنا
- ۱۲ - طرح و تصویب گزارش يك شوری کمیسیون بودجه راجع به لایحه تفریغ بودجه سال ۱۳۴۵ کل کشور و ارسال بمجلس سنا
- ۱۳ - ختم جلسه

مجلس ساعت نه صبح برباست آقای عبدالله ریاضی تشکیل گردید

۱- قرائت اسامی غائبین جلسه قبل

رئیس - اسامی غائبین جلسه قبل قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه آقایان :

مهندس اردلان - محمدعلی آموزگار - اسلامی نیا

اولیاء - دکتر بحی بهیانی - دکتر پناهی - پیمان - تژده -

دکتر جزایری - جعفری - مهندس جلالی نوری - مهندس

اسماعیل جلالی - دکتر حاتم - حق شناس - تیمسار

خطیب شهیدی - دکتر خطیبی - دکتر دادفر - دشتی -

ریگی - کریم بخش سعیدی - شیخ الاسلامی - مهندس

صائبی - صادقی - دکتر فضل الله صدر - صدقیانی زاده -

دکتر صفقائی - دکتر ضیائی - طباطبائی دیبا - عباس

میرزائی - دکتر عدل - عزیز مرادی - مهندس عطائی -

غضنفری - مهندس فرخ - فریدونفر - فیصلی - قدردان -

محمد ولی قراچورلو - خانلر قراچورلو - دکتر کفائی

کمالوند - کیوان - مهندس معینی زند - موقر - ناروئی -

اهری - تیمسار همایونی - دکتر خسروی کردستانی - دکتر هنوردی - شاهنده - فروتن - مهندس قادرپناه - حسین معیری - ناصرزاده - خانم صفی نیا - خانم اقبال - خانم پیرنیا - خانم بزرگ نیا .

خانمین مریض - آقایان:

دکتر ابوالهدی - پرویزی - اسمعیل خزیمه - مهندس حسین خسروی - دکتر شریف امامی - دکتر مشایخی - نیکپور - اخلاقی - بدر صالحیان - دکتر حبیب بهبهانی - بهنیا - جوانشیر - دکتر رئیسی - ادیب سمعی - خانم مزارعی - خانم آصف زاده .

۲ - بیانات قبل از دستور آقایان: مصطفوی نائینی - دکتر دادفر - پیمان - قاضی زاده - سراج الدین

رئیس - نطق های قبل از دستور را شروع میکنم آقای مصطفوی تشریف بیاورید .

مصطفوی نائینی - خانمها و آقایان نمایندگان محترم در زندگی روزمره هر فرد انسان برخورد هائی میکنند که این برخوردها گاهی موجب شغف و بعضی موجب تأثر و تألم می شود ، برای ما نمایندگان ، یقین دارم که برای همه ، دهها نامه از مملکت از حوزه های انتخابیه می آید که اکثر مردم از توجهات دولت و پیشرفت های برنامه های عمرانی و کارها اظهار شغف و مسرت میکنند و گاهی هم از پاره ای برخورد ها اظهار عدم رضایت و یادخواست رفع مشکلات خودشان را میکنند در سال جاری که خوشبختانه در اثر برکات بارانهائی که نازل شد امید است سالی بسیار خوب و پر برکت باشد متأسفانه در ابتدای بهار زلزله سهمگین بیسابقه ای در جنوب ایران پیش آمد که همان اندازه که واقعا مردم جنوب از بارانهای رحمت الهی پس از چندین سال خوشحال و مسرور بودند از این پیشامد مصیبت زده و ماتم زده شدند خوشبختانه این بار هم از مواردی بود که برای ملت ایران ثابت شد که کشور ما دارای رهبری عالیقدر و دلسوز و مهربان و دارای پشت و پناهی است که هر موقع حتی طبیعت بساکنین این کشور قهر بکند دست همت پیشوای ملت ایران و پس از آن همکاری همه جانبه تمام دستگاهها و مردم نجیب و شریف ایران بدادن دل مظلومین و ستمذیدگان میرسد و دیگر گذشته است آن

اگر چه اثر این قهر طبیعت از اثر بمب اتمی هیروشیما کمتر نبود ولی در عین ماتمزدگی برای مردم فارس مطلبی روشن شد که امروز کار کشور ما و سازمانهای ما بر اثر اراده شاهنشاه عزیزمان بحدی مجهز است که در چنین حوادثی بی درنگ از چندین جهت نیروهای امداد و ترمیم خرابی و تعدیل بیچار گیهابه کمک مصیبت زدگان میرسد و فی الواقع مضمون یکی برای همه و همه برای یکی مشهود و معلوم شد و چه بسیار بجا است که مختصری از این کوششهای ترمیم کننده را برای تشویق مسئولین و آشنائی عموم مردم ایران در مجلس شورای ملی بفرمائید زیرا نماینده ما آقای پیمان اکنون در این حدود دنبال فعالیت های جدی برای امداد زلزله زدگان است و در تهران نیست تا این مطالب را بعرض مجلس برساند (خوشبختانه تشریف آورده اند)

روز ۲۱ فروردین که مردم خود را آماده میکردند تا برای یادبود و زرفع خطر از وجود شاهنشاه از آن واقعه هولناک سال ۱۳۴۴ به شکر و ثنای خداوند پیردازند در ساعت ۷ زلزله شدیدی جهرم را بشدت تکان داد و مردم از خانه های خود بیرون آمدند ولی یکساعت بعد خبر رسید که زلزله شدیدتری منطقه قیر و کارزین و دهات آنجا را کوبیده است بلافاصله دوست مشترک آقای پیمان در محل حزب حاضر شده و مردم را بابلند گو خیر دادند و در حقیقت مردم شریف و مسلمان همتی بخرج دادند که واقعا مایه امیدواری گردید در مدتی کمتر از ۲ ساعت اولین اکیب امداد جهرم مرکب از ۱۴ کامیون و اتومبیل سواری و باری و وانت و غیره با غذا و پوشاک و دارو و بیل و کلنگ بطرف قیر و کارزین عزیمت کرد آقای پیمان و اعضای کمیته حزب ما و نمایندگان انجمن شهر و شهرستان و شهردار با این کاروان حرکت کردند .

درست است که همه مردم از روحانی و روشنفکر تا کارگر و کشاورز بطور بی سابقه همت کردند و حتی یک نفر از روحانیون پای برهنه در کوچه ها از مردم استمداد میکرد ولی سرعت عمل عجیب حزب عامل و محرک اصلی این همت عمومی بود و واقعا برای همه ما جای خوشوقتی است که در این کشور برای اولین بار یک حزب سیاسی در چنین مواقعی پیشقدم بشود و بطوریکه ظاهراً خود جناب آقای هویدا فرموده بودند همه جا در پیشاپیش امداد کنندگان پرچمهای

حزب ایران نوین در اهتراز بود (یک نفر از نمایندگان - استاندار دو ساعت پس از وقوع زلزله در محل وقوع زلزله حاضر بوده است) در حقیقت جرعه بود که موجب روشن شدن چراغهای این تعاون و امداد عمومی شد و برای اولین بار یک حزب سیاسی با چنین تحرکی دست باین گونه اقدامات زد هنوز هم در قیر و کارزین فعالیت حزب و مردم جهرم بطور محسوس ادامه دارد و همه روزه چند کامیون و وسایل به قیر حمل میشود عده از اطفال بی سرپرست که به جهرم اعزام و بمدرسه رفته اند از طرف مردم این ناحیه طوری پرستاری میشوند که احساس یتیمی نمی کنند جناب آقای نخست وزیر و ستیله آقای پیمان از مردم جهرم و حزب اظهار رضایت فرموده و وعده داده اند که در سفر دیگری که به منطقه زلزله زد می آید شخصاً به جهرم بیایند و از مردم تشکر بفرمایند .

اما حقیقت این است همه دستگاهها در این فاجعه برای ترمیم خرابیها و امداد مردم ستمدیده همت و همکاری پر قیمتی کردند همان روز اول واقعه بامر شاهنشاه آقای هویدا از یکطرف و والا حضرت شاهپور محمود رضا از طرف دیگر خود را بمنطقه زلزله زده رساندند و در رفع گرفتاری مردم برآستی جان کردند . آقای هویدا و همچنین والا حضرت تقریباً همه اوقات روزهای اول را در منطقه گذراندند نخست وزیر هر روز بشیراز میرفت و وسائل جدیدی بکار میانداخت و خود برای نظارت بر انجام کارها به قیر و کارزین مراجعت مینمود و واقعا این دلسوزی و بشر دوستی از یک شخصیت مملکتی قابل تقدیر است . (صحیح است) شیر و خورشید سرخ فارس از لحاظ تهیه وسیله چادر و درمان و غذا و همچنین بهداری و دانشگاه پهلوی برای درمان مجروحین همت عالی کردند ارتش فارس و نیروی ژاندارمری هر چه در اختیار داشتند از وسیله و افراد و اعتبار مضایقه نکردند (صحیح است) شاید اگر این همکاری همه جانبه نبود آثار این فاجعه و قهر طبیعت باین زودبها از میان نمیرفت و شاید انواع بیماری و مصائب دیگر بیار میآورد . (صحیح است)

این اقدامات که همه بر حسب امر و توجه شاهنشاه بود بطور غیر مستقیم مرهمی بر قلوب مردم داغ دیده فارس گذاذد ولی سفر فوری شاهنشاه و شهبانو و عطفات اعلیحضرتین

بزرگترین مرهمی بود که بز دل مردم این حدود گذارده شد علیحضرت که در تمام نقاط بمنزل زلزله زده تشریف برده و بامصدومین صحبت و آنها را دلداری میدادند از شدت تأثر بزحمت صحبت میفرمودند شهبانوی پرعاطفه و گرمی مابارها بادی بدن منظره دلخراش مصدومین گریه کردند و باز ماندگان مقتولین و مصدومین فهمیدند که لطف شاه و شهبانوی عزیز و ارجمند پناهگاه همه ستمدیدگان و درماندگان است. خداوند این پادشاه بزرگ و دلسوز و این شهبانوی پرعاطفه و ذریه پیغمبر را حفظ کند تا ملت ایران که امیدوارم دیگر این گونه سوانح را نبیند از وجود عالیقدر آنها استفاده کند.

باری مطلب بدر از اکشید. این مطالب را عرض کردم که برای آگاهی عموم لطفاً در مجلس بفرمائید شاید تا وصول این نامه آقای پیمان که برآستی در این حادثه خیلی زحمت کشیده و فداکاری نمود خود به تهران بیاید و نیازمندیهای آتی مردم را بگویند اما جنابعالی بعرض اولیای دولت برسانید که حالا وقت آن است که دولت و شیر و خورشید سرخ در تعقیب همتی که شده برای ساختن خانه جهت مردم قیرو کارزین و روستاها اقدام کنند تا از فرصت مناسب بودن فصل استفاده شود قبل از زمستان خانه های مردم ساختمان گردد دیگر اینکه از لحاظ کشاورزی برای مردم چیزی نمانده آب و زراعت وجود ندارد آقای ولیان وزیر امور روستاها و یکی دو نفر دیگر از وزیران در محل بوده اند و چگونگی را ملاحظه فرموده اند امیدواریم برای کمک به کشاورزان و تأمین آب مشروب و زراعتی مردم هم همت و کوشش بعمل آورند این نامه ای بود که دوست بنده از جهرم نوشته بود و برای اینکه به تکلیف اخلاقی خودم عمل کرده باشم وقت نمایندگان محترم را گرفتم و نامه را قرائت کردم و از خودم اضافه میکنم که وظیفه ملت ایران است که در مقابل شاهنشاه معظم و محبوب که تا این حد نسبت به افراد مملکت دلسوزی دارند و برای مصدومین چنین حوادثی آنقدر ابراز عطف میفرمایند که از شدت تألم آنها کاسته میشود سر تعظیم فرود آورد و هم چنین از همتی که جناب آقای هویدا در اینکار کردند باید صمیمانه قدردانی بکنیم و بزرگترین پاداش و افتخاری که نصیب ایشان شد

تقدیری بود که از طرف قرین الشرف شاهنشاه معظم نسبت بایشان صادر شد اما استدعائی که بر حسب درخواست دوستم از دولت دارم این است که برای ساختن خانه های مسکونی و فراهم کردن آب زراعت که در آن منطقه اثری از آن باقی نیست توجهی بکنند تا مردم بیش از پیش به توجهات دولت امیدوار باشند. عرض دیگری ندارم. (احسن - احسن)

رئیس - آقای دکتر دادفر بفرمائید.

دکتر دادفر - بطوریکه نمایندگان محترم شاید مستحضر باشند از روز ۱۳ تا بیست فروردین بنده افتخار داشتم در معیت مقام معظم مجلس شورای ملی از کشور ترکیه بازدید کنم و دعوت رسمی که از مقام ریاست بعمل آمده بود بنده هم در معیت ایشان مشمول این دعوت و تشریفات رسمی قرار گرفتم بی مناسبت نیست در این محضر مقدس شمه ای به استحضار نمایندگان محترم مردم ایران برسانم محبت، احساسات، علاقه، پذیرائی، دوستی و برادری که در این مسافرت ملاحظه میماند همیشه که از طرف ملت ترك در مورد مردم ایران اعمال شده بود واقعاً بی نظیر و از هر جهت برای ما تمیگویی تعجب آورولی بی سابقه بود مادر ترکیه بیک مطلب برخورد کردیم و آن این است که روابط دوستی بین ملت ایران و ترکیه از حدود تعارفات و روابط موجود بین دولت ها گذشته و واقعاً در بین ملت ایران و ملت ترکیه بیک هم بستگی عمیقی بوجود آمده است بطوریکه مادر شهر قونیه که از عمارت استانداری خارج میشدیم بایک جماعت اقلا دوهزار نفری روبرو شدیم که تا پرچم ایران را روی اتومبیل مقام ریاست دیدند جمع شدند و ابراز احساسات میکردند برای مردم وطن ما برای مقام ریاست ابراز احساسات میکردند و واقعاً شعار میدادند برای شاهنشاه بزرگمان، این معلوم است اگر چنانچه قبلاً این برنامه بخش شده بود فکر میکردیم روی تشریفات متداول است ولی این بازدید، از آنجا که بیک مسافرت داخلی بود تابع تشریفات معینی نبود و این فقط احساسات از دل برآمده بود و معلوم بود که مردم ترکیه و مردم ایران و مردم پاکستان با آنچنان علائقی با هم ارتباط دارند که ناگسستی است (صحیح است) پیشرفت های

ترکیه برای ما جالب بود با وجود اینکه کشور برادر ما در روزهای اخیر بایک سلسله بحرانهای اجتماعی روبرو است که در ایران هم کم و بیش از چند ماه پیش پدیدار شده ولی بر اثر درایت رهبر بزرگ ما و رهبری ایشان و بر اثر هوشیاری ملت ایران و مقامات انتظامی این بحران و بی ترتیبی در ایران از بین رفت در ترکیه هم بیک تلاش بزرگی برای از بین بردن این بی ترتیبی ها و ادامه برنامه های پیشرفت اقتصادی و صنعتی بعمل آمده بزرگترین افتخاری که شاید نصیب ما شد با وجود اینکه وقت ملاقات با مقام ریاست جمهور ترکیه در حدود نیم ساعت معین شده بود ریاست مجلس شورای ملی قریب بیک ساعت و چهل دقیقه در حضور رئیس جمهور ترکیه بودیم و آنچنان مسائل جهانی و مسائل مربوط به ترکیه و ایران را در ریاست جمهور ترکیه با مقام ریاست مجلس شورای ملی ایران عنوان کردند که واقعاً برای من قابل تعجب بود که بدون برده، سری ترین مسائل مربوط به دولت و مسائل مربوط به روابط بین دو کشور و با مسائل جهانی مربوط به کشور ترکیه را عنوان فرمودند ولی بیک جمله از این مذاکرات رابنده ناچارم بگویم که ریاست جمهور ترکیه فرمودند «که وجود رهبری شاهنشاه ایران نه تنها باعث امنیت و ثبات و پیشرفت ایران است و من این را به شما که ریاست مجلس شورای ملی ایران هستید صراحتاً میگویم که باعث دلگرمی و پشتیبانی ملت و دولت ترکیه است» حقیقتاً من وقتی این بیان را از طرف رئیس جمهوری بیک کشوری به رئیس مجلس شورای ملی بیک کشور می شنیدم آن روز من از شوق بحال گریه در آمده بودم و از این جهت است که ما امیدواریم و آرزو میکنیم که همیشه سایه بلند پایه رهبر بزرگ ما بر سر ملت ما مستدام باشد تا کشور ما بر اثر این آرامش و آسایش بتواند برنامه های عظیم اقتصادی و صنعتی خودش را بحرحله اجرا در بیاورد مطلب دیگری که در آنجا دستگیر ما شد این بود که با املاقاتی که با اولیاء امور ترکیه از جمله نخست وزیر و وزیر خارجه و سایر شخصیت های برجسته ترکیه بدست آمد این مطلب روشن شد که ریشه خارجی تحریکات اخیر که در ایران و در ترکیه بعمل آمده واحد است و اصولاً بعضی از محافل بین المللی نگرانند از ایجاد صمیمیت بین دولتهای در

حال رشد و نیرومند از جهت اقتصادی کشورهای خاورمیانه مخصوصاً ترکیه و ایران و پاکستان اینها که عادت کرده بودند این قلعه با آن قلع، این شهر با آن شهر و این کشور به آن کشور در حال تعارض باشند از این اتحاد صمیمانه ای که در این منطقه از جهان وجود دارد که آنرا ما مدیون دور رهبر بزرگ دو ملت آتاتورک و رضا شاه کبیر هستیم و بعد مدیون رهبری شاهنشاه محبوب خودمان هستیم از اتحاد صمیمانه ملل این منطقه بخصوص ایران و ترکیه که از هر جهت بیک قدرت بزرگ منطقه ای محسوب میشوند و اتحادیه ها را تبدیل به بیک وحدت و قدرت جهانی میکنند نگرانند و بهمین دلیل هم تاکتیک و روش و کیفیت اقدام بر علیه ترقی و پیشرفت این کشورها در هر دو کشور و شاید در پاکستان در هر سه کشور نحوه واحدی دارد ریشه مشابهی دارد ما خوشوقیم که این ریشه ها در ایران خشک شده و خشک خواهد شد خوشوقیم از اینکه ملل و کشورهای ما بی برده اند باینکه این حرف ها چرا زده میشود و این تحریکات چرا بوجود میآید و این پارتیزان بازها به چه منظور صورت میگیرد و لذا این افراد و عناصر در بین ملتهای مثل ۵۰ سال ۳۰ سال پیش نمیتوانند با عناوین فریبنده و تظاهرات فریبنده و بی معنی و چند ثوری خشک و تو خالی و مطرود امروزی جانی برای خود باز کنند اما چیزی که در این جا قابل توجه است این است که در کشور ترکیه هم عیناً اقدامات بسیار مؤثری برای جلوگیری از این گونه خرابکاریها و این قبیل اقدامات صورت گرفته و میگیرد و ما امیدواریم این اقدامات کشور دوست ما بشمرسد و این برادران ما مثل همیشه بترقی و پیشرفت خودشان ادامه بدهند شکی نیست که در دنیای امروز بیکصد و یکدست بیک نیرو دارد ولی اگر این دست ها به ۲ و ۳ و ۵ برسد زورش ۲ یا ۵ برابر نیست بلکه بصورت تصاعدی بالا میرود دوستی ما با ترکیه و سایر همسایه های خودمان این حقیقت را مسلم میکند که اگر ملتی با ما دوستی کرد با ما صمیمانه همکاری کرد ما هم واقعاً با آن ملت دوستی و همکاری میکنیم و صمیمیت بخرج میدهیم ما نمونه دوستی و صمیمیت بین ایران و ترکیه را میخواهیم بزماداران بیک کشور دیگر که ملت آن از ملت ایران جدا نیست ولی رهبران آن نمیدانم به چه علت و چرا راه

عناد و دشمنی در پیش گرفته اند مثل قرار بد هم عراق باید بداند که ایران با ترکیه با شوروی با افغانستان و با همه همسایگان خودش با صفا و صمیمیت وصلح و آرامش همکاری و روابط دوستی دارد (صحیح است) دلیلی ندارد که با عراق دوستی نکند و اگر نمیکند رهبران عراق آشنیت واقعی مردم عراق را درباره کشور ما اجرام میکنند یعنی کسانی هستند که عیناً با همان محافلی که در ترکیه و ایران اخلاص میکنند بهمان ریشه خارجی که با این دو کشور قصد خرابکاری دارند بستگی دارد آنها عظمت این منطقه را نمی بینند پیشرفت این کشورها را مغایر سیاست خودشان میدانند محافل حاکمه عراق به آن منابع خارجی پیوستگی دارند و خوشبختانه هم ملت عراق و هم ملت ایران این مسائل را دانسته است و هم دنیای امروز دانسته و ما امیدواریم که روابط حسنه ما ملت عراق و با رهبرانی که تابع امیال و آرزوهای ملت خود باشند نه نوکر دیگران که خلاف منافع ملی آنها قدم بر میدارند، روز بروز روابط حسنه و نزدیکتر داشته باشیم بیشتر از این عرضی ندارم وظیفه خود میدانم با عرض این گزارش به من حضر مقدس مجلس شورای ملی یکبار دیگر چون عنوان دعوت رسمی بود با کسب اجازه از مقام محترم ریاست که اجازه دادند که بنده این صحبت را بکنم از ملت نجیب و بزرگ و قدرتمند ترک از رهبران ترک و نمایندگان ترک و از کسانی که بهر مناسبت در این دعوت علائق و صمیمیت و دوستی خودشان را نسبت به ملت ایران و به مجلس شورای ملی و به ریاست مجلس شورای ملی ایران ابراز داشتند از پشت این تریبون مراتب قدردانی و تشکر خود را باین ترتیب بعرض نمایندگان محترم برسانم (احسنست).

رئیس - آقای پیمان بفرمائید.

پیمان - با کسب اجازه از مقام معظم ریاست و با اعتقاد باین حقیقت که عموم نمایندگان محترم مجلس شورای ملی مانند همه مردم ایران عمیقاً از واقعه اسفناک زلزله جنوب فارس متأثر و متألم هستند با ابراز لطف و محبتی که ناطقین قبل از دستور جلسات قبل که بنده با اجازه مقام ریاست در حوزه انتخابیه و منطقه زلزله زده بودم، از جمله سروران و هم مسلکان عزیز

جناب آقای پوربابائی و جناب آقای سعادت و در جلسه امروز هم جناب آقای مصطفوی که چندسال در جهرم در سمت فرماندار جهرم انجام وظیفه میکردند فرمودند برای بنده ایجاد وظیفه و تکلیف شده که اولاً از این عنایاتی که نسبت بخدمات همشهریها و موکلینم در منطقه زلزله زده ابراز شده صمیمانه تشکر کنم (احسنست) و چون در موقع وقوع زلزله شخصاً در جهرم بودم و پس از اطلاع از حادثه اسفناک شدت زلزله در بخش قیر و کارزین از توابع شهرستان فیروز آباد که در یکصد کیلو متری مجاورت جهرم واقع است در معیت اولین اکیپ امدادی جهرم این افتخار را داشتم که خدمتگزاران کوچکی را در آن منطقه بعهد بگیرم عرابی بعضی نمایندگان محترم مجلس شورای ملی میرسانم قبل از بیان هر مطلبی باید این واقعت مسلم را عرض کنم که الهام بخش تمام اقداماتی که از طرف دولت حزبی جناب آقای هویدا و شیروخورشید سرخ خدمتگزار مملکت و مردم سراسر کشور و در ضمن مردم شهرستان جهرم صورت گرفته صدور اوامر رهبر عالیقدر و رئوف و مهربان ملت ایران شاهنشاه آریامهر بوده است که در اولین لحظات وقوع زلزله او امر ملوکانه به تمام سازمانهای دولتی و ملی شرفصدور یافت و همه موظفاً در این حادثه اسفناک مشغول انجام وظیفه شدند شخصاً در قیر و کارزین شاهد و ناظر بودم برادر ارجمند شاهنشاه بزرگ ما والا حضرت شاهپور محمود رضا و جناب آقای هویدا نخست وزیر فعال حزبی و وزرای محترم بهداری تعاون و امور روستاها و کشور و استاندار فعال و دلسوز فارس فرماندهان سپاه دوم و ناحیه ژاندارمری و بطور کلی همه سازمانهای دولتی فارس اعم از بهداری سازمان آب و برق، دانشگاه پهلوی، تعاون و روستاها همه و همه با علاقه و صمیمیت در آن هوای گرم و در آن شرایط ناراحت کننده صمیمانه با شاهنشاه انجام وظیفه میکردند جناب آقای هویدا شخصاً همه روزه و حتی در یک روز دو بار از منطقه زلزله زده بازدید میکردند و گزارشها را می گرفتند و دستورات لازم را می دادند و ساعتها بین مردم ستم دیده بودند و مستدعیات آنها را می شنیدند و توجه میکردند تمام امکاناتی که ارتش دوم و ناحیه ژاندارمری

فارس داشت با سرعت و اقامت تحسین آمیزی برای مناطق زلزله زده بسیج شده بود و استاندار فارس و فرماندهان سپاه و ناحیه ژاندارمری فارس اولین کسانی بودند که با هلی کوپتر از نزدیک منطقه را بازدید کردند و بلافاصله شروع با اقدامات همه جانبه کردند و با تأثر باید عرض کنم که وضع محل بسیار تأسف انگیز و ناراحت کننده است قیریک شهر بوده است و شهرداری داشته است و ساختمانهای دولتی که بتن آرمه بوده داشته است و متأسفانه هفتاد و چند نفر از مأمورین خدمتگزار دولت از جمله هشت آموزگار و یک سپاهی و ۶ درجه دار ژاندارم با خانوادها ایشان و بخشدار با خانوادهاش از بین رفته اند که نمی خواهم خاطر نمایندگان محترم را بیش از این متأثر کنم ولی میدانم که متأثر هستید والا حضرت شاهپور محمود رضا و جناب آقای هویدا سایر مسئولین مربوطه و وزرائی که می آمدند از اکیپ جهرم باز دیده میگردند تشویق میفرمودند و جناب آقای هویدا بخود بنده مأموریت دادند که مراتب تشکر و قدردانی ایشان را با هالی جهرم عرض کنم و همچنین وعده فرمودند که در آتیه نزدیک که برای سرکشی مجدد و بررسی کارهای انجام شده به مناطق زلزله زده می آیند شخصاً بجهرم بیایند و از مردم تقدیر کنند که من یقین دارم بزودی این نیت خیر اجرا میشود و همانطور که گفتند برای مسافرت به جهرم اقدام خواهند فرمود از باب تشکر از همشهریها و موکلین مقدماً باید عرض کنم که اگر بنده هم سهم کوچکی در این خدمت مقدس و انسانی و ملی و حزبی داشته ام مدیون و مرهون همت و فداکاریهای بیدریغ مردم خداپرست و شاهدوست و وطن خواه جهرم بوده است و بس، در اولین ساعات وقوع زلزله در قیر و کارزین مراتب را شخصاً بوسیله تلفن به جناب آقای دکتر کلانی دبیر کل محبوب حزب ایران نوین عرض کردم معظم له دستوراتی فرمودند و در حزب ایران نوین جهرم اجتماع بی سابقه ای تشکیل شد و برنامه ای تنظیم گردید و پس از دو ساعت از وقوع زلزله خود بنده با اتفاق رؤساء انجمن های شهر و شهرستان و شهردار حزبی و افراد حزبی و محلی با وسایل اولیه و غذا و پوشاک و کارگر و وسائل کفن و دفن و دکتر و بطور با چند کامیون با آنجا رفتیم و متعاقباً تمام مردم جهرم در مساجد و تکایا با تبلیغ علیما و روحانیون

همانطور که جناب آقای مصطفوی ضمن نامه ای که از یکی از مردم جهرم قرائت کردند فرمودند باید بگویم که واقعت محض بود و یکی از علما با پای برهنه بین مردم میدوید و تبلیغ بکمک میکرد و دیگری که هشت ماه بستری بود و دکتر بایشان استراحت مطلق داده بود از بستر برخاست و از منزل بیرون آمد و به مسجد و میان مردم آمد و مردم را تشویق بکمک نمود خلاصه همه همت کردند و وظیفه خود را انجام دادند در اینجا باید عرض کنم کارگران شریف جهرمی که از روز دوم تعدادشان در قیریه ۷۰۰ نفر رسید داوطلبانه می آمدند و حتی خوراک دوروز خودشان را هم با خودشان می آوردند که از غذائی که برای این مردم زلزله زده میرسد استفاده نکنند و باز این واقعت را اینجا باید عرض کنم که زندهای جهرمی از برادرانشان عقب نماندند بلکه دوشادوش آنها ضمن اهدای هدایائی که میدادند چرخهای خیاطیشان را روی دوششان گذاشته بودند و در جهرم دور هم جمع میشدند و برای زلزله زدگان لباس می دوختند و بیش از ۱۵۰ نفر از زنها در مناطق زلزله بودند برای کمک بخوهران آسیب دیده البته از تمام مناطق فارس از شهرستانهای لار و داراب و فیروز آباد و شیراز همه بانهایت علاقه و صمیمیت انجام وظیفه میکردند و کمک پشت سر کمک میرسید (صحیح است) حزب ایران نوین این افتخار را داشت که بخاطر نجات هم میهنان خود همه گونه وظیفه انسانی را انجام میداد و افراد آن بهمه روستاهای آسیب دیده کمک و سرکشی میکردند فرماندار جهرم و سر تیب کیسان فرمانده هنگ آموزشی و فرمانده گروهان ژاندارمری و رئیس بهداری جهرم شخصاً در منطقه زلزله فداکاری میکردند بیش از این مزاحم بانوان و آقایان نمی شوم و در این جا وظیفه دارم از ابراز عنایاتی که نسبت به جهرم شده است ضمن تشکر صمیمانه از دولت حزبی جناب آقای هویدا و همچنین با دعا گویی نسبت به شاهنشاه معظم و مفخم خودمان عرض کنم که تشریف فرمائی شاهنشاه آریامهر و شهبانوی نیکو کار بهترین التیام بخش دردهای مردم زلزله زده بود و در آن منطقه با این تشریف فرمائی و او امری که صادر فرمودند همه مردم امیدوار هستند که انشاء الله خرابیها چیران شود و همانطور که جناب آقای مصطفوی فرمودند خانه های بهتری در آنجا

ساخته شود در مورد مسئله زراعت که اشاره فرمودند باید عرض کنم که در دو منطقه تنگ روئین و مبارک آباد که تنگ روئین هم مثل قیر خراب شده و با خاک یکسان شده است و تنهادرتنگ روئین که ۲۱۰ نفر جمعیت داشته ۵۶ نفر از بین رفته اند اینها پنجاه و شصت حلقه چاه آب داشتند که همه آنها الآن خراب و بلا استفاده است و زراعت مهم آنها که جالیز است در شرف نابودی است ولی خوشبختانه رئیس دولت دستور داده و همچنین وزیر تعاون و امور روستاها در این مورد دستوراتی دادند که انشاء الله بزودی رفع مشکل آنها خواهد شد و از خسارات احتمالی بیشتر جلوگیری بعمل خواهد آمد.

اه و داریم که دیگر از این اتفاقات برای ملت و مملکت ایران پیش نیاید (انشاء الله) از حوصله ای که نمایندگان محترم برای استماع عرایضم بخرج دادند بسیار متشکرم (احسن-احسن).

رئیس- آقای قاضی زاده بفرمائید.

قاضی زاده - بنام خداوند بزرگ، جناب آقای رئیس، همکاران محترم، خود را مفتخر و سرافراز میبینم که فرصتی دست داده تا در این مکان مقدس ملی از طرف خود و بنمایندگی از طرف قاطبه اهالی خرم آباد لرستان مطالبی بعرض برسانم - برابر مدارک و اسناد تاریخی لرستانی، همیشه در سرشت و نهادشان شاه دوستی و وطن پرستی عجیب بوده و این احساسات پاک و بی آرایش از مختصات این قوم آریائی اصل بوده است صفحات زرین تاریخ کبیر ایران بهترین گواه صادقی است بر این مدعا، زیرا مردم ایران بخوبی تشخیص داده اند که سربقا و عظمت و تمامیت خاک پاک مین بستی نام و تمام باسیستم شاهنشاهی داشته و بدین جهت شاه و مین مورد ستایش همه مردم میباشد و مخصوصاً با ظهور دین مبین مقدس اسلام که وطن پرستی و شاه دوستی را جزء ایمان قرار داده تا جائیکه شعرا در این خصوص نیز اشعار زیادی دارند که منجمله یکی از آن ها میفرماید «نزد خرد شاهی و پیغمبری چون دو نگینند و یک انگشتری» حب وطن و شاه در مردم لرستان از سرحد ستایش نیز گذشته است در اواسط قرن اخیر با طلوع سلطنت پر برکت اعلیحضرت فقید چهره لرستان و مردم آن عوض شده و

بحق باید گفت شاهنشاه فقید بگردن فرد فرد لرستانیها حق حیات جاویدان دارد. در کلیه شئون سیاسی اجتماعی اقتصادی این منطقه زرخیز که تقریباً ۱۱۰۰۰ خاگ مین را تشکیل میدهد ترقیات شگرف و حیرت آوری بوجود آمده بطوریکه شهرستان خرم آباد و ملحقات آن با کمک طبیعت یکی از بهترین مناطق کشور میباشد. خلف ارجمند شاهنشاه فقید اعلیحضرت محمد رضا شاه پهلوی آریامهر بمقتضای وراثت و الطاف و عنایات شاهانه نسبت بلرستان و خرم آباد توجهات مخصوص مبذول فرموده و میفرمایند. اینجانب که بیش از ۲۰ سال ریاست انجمن شهر خرم آباد و سایر انجمن های محلی را داشته و از نزدیک شاهد و ناظر بوده ام به پاس اینهمه مراحم و عنایات نمیتوانم آنطوریکه باید و شاید شکر گذاری کنم ولی بقول مولانا جلال الدین رومی:

آب دریا را چون نتوانی کشید

هم بقدر تشنگی باید کشید

مراتب حق شناسی و تشکرات قریب ششصد هزار نفر زن و مرد لرستان را در این مکان مقدس پیشگاه شهربار دادگستر و مهربان معروض و از خدای بزرگ که همیشه حافظ معظم له بوده و خواهد بود مسئلت دارم شاهنشاه معظم و خاندان جلیل سلطنت را سلامت و موفق و مستدام بدارد.

نکته ای که برای مردم لرستان جنبه حیاتی دارد و در موقع تعطیلی عید که بزادگاه خود خرم آباد لرستان رفته بودم و عموم مردم انتظار دارند این است که در این مکان مقدس از هم مسلک محترم جناب آقای هویدا نخست وزیر محبوب استدعا کنم که بذل عنایت فرموده برای تکمیل اصلاحات و عمران خرم آباد و بخش های تابعه آن چون دیگر استانهای کشور توجه مخصوص مبذول دارند زیرا لرستان نیازمند اقدامات دولت ملی و حزبی است.

و میتوانم عرض کنم این استان بیش از سایر استانها بدلائیل خیلی زیادی مستحق عنایت مخصوص میباشد.

تلگرام و نامه های زیادی از طرف مردم در این خصوص نوشته شده و تمام مندرجات این نامه ها حاکی

از سپاسگزاری و جانبازی در راه شاه و مین بوده و استدعای توجهات مخصوص دولت نسبت به تقاضای مردم لرستان را دارد.

۱- اسفالت جاده خرم آباد به کرمانشاه و جاده خرم آباد به کوه دشت که چندین دهکده روستائی در مسیر آنهاست.

۲- اجازه علف چر به حشم داران در مراتع لرستان.

۳- ساختمان ۲ پل روی رودخانه خرم آباد.

۴- اجازه اتصال برق بمراکز بخشدارها.

۵- ساختمان جاده های روستائی.

۶- تعیین شعبه هواپیمائی ملی برای مسافرین لرستانی: خیلی متشکرم (احسن-احسن).

رئیس- آقای سراج الدین بفرمائید.

سراج الدین - با اجازه مقام معظم ریاست و همکاران و حضار محترم، میخوانم در دقایقی که وقت حضار محترم رامیگیرم به چگونگی حکومت عصابه یعنی عراق اشاره ای کرده باشم بنده بمقتضای کاری که در وزارت اطلاعات داشتم همواره سروکار با گفتارهایی که از طرف رادیو ایران پخش میشد و گفتارهایی که رادیو های مخالف پخش میکردند داشتم از تندی بقدرت رسیدن این عصابه همیشه کارشان این بود که هرگاه از طرف رادیو اعلام میشد که امروز مملکت ایران بفلان پیشرفت نائل شده است فردا رادیو بغداد یاوه سرائی را آغاز میکرد (شیخ رضائی بدستور خارجی است) و این مسائل تنها برگفتارهای رادیویشان محدود نمی شد بلکه عکس العملشان در تلویزیون و مطبوعات عراق نیز بخوبی دیده میشد ملت ایران این حقیقت را درک کرده است که پیشرفت ملت ایران خاری در چشم دشمنان این مملکت است (آفرین-احسن) نمیدانم این بعثیان از خدا بی خیر چرا بجای اینکه ب مردم اهانت و بمقام و شخصیات محترم ملل دیگر می تازند ب فکر خودشان نیستند الآن در عراق محیط ترس و وحشت بطوری همه را فرا گرفته است که حتی زندگی عادی برای مردم سخت شده است مردم اطمینان ندارند صبح که از خانه های خود بیرون می آیند شب بمترل خود برگردند، اخیراً در عراق آدم دزدی یکی دیگر از مظاهر وجود بعثی ها شده است (صحیح است) در هر جا یک فردی باشد که با اعمال

وحشیانه بعثیان مبارزه ای کند یا بگوید این اعمال انسانی نیست فردای آنروز دزدیده خواهد شد سرنوشتش از نظر ملت عراق معلوم نیست و مجهول است، این عمل محدود به مناطق عرب نشین نیست در مناطق کرد نشین مخصوصاً در مناطقی که کردهای شورشی در آنجا هستند و در مراکز شهرها سعی میکنند افراد سرشناس کرد را شبانه بزدند و بترند (صحیح است) هتک حرمت مقامات مذهبی در عراق یک کار عادی برای حکام بعث شده است و این مخصوص بعلمای تشیع در کربلا و نجف اشرف نیست بلکه در سراسر کشور عراق و در سایر مناطق هم نسبت به روحانیون طراز اول عراق اهانتها شده است که بنده از گفتن آنها معذومم (ابلخانی پور - اینها با اسلام دشمنند) البته، المسلم من سلم المسلمون من ینده و لسانه، پیغمبر اسلام میفرماید مسلم کسی است که مسلمانان از گزند زبانش و دستش مصون بمانند ولی بعثیان عراق هیچکس از گزند زبان و دستشان مصون نیست و باین دلیل میتوان گفت که مسلمان هم نیستند در عراق رجال سیاسی و افرادی که سرشان به نشان میارزد الآن در زندانها و باتبعیدگاهها هستند بیشتر شخصیتهای عراق بعنوان مختلف در کشورهای اروپائی زندگی میکنند و مخصوصاً بیروت - لبنان الآن یک مرکزی شده است برای افراد سیاسی دولت عراق که همه الآن در آنجا هستند منجمله یک عده از افراد سرشناس کرد و مخصوصاً تجار معتبر، حالا دیگر آنها با افراد سیاسی اکتفا نمیکند و تجار معتبر الآن بیشترشان در لبنان بسر میرند با توجه بوضع جغرافیائی عراق میبینیم که عراق جلگه ای است حاصلخیز و دونه در دجله و فرات از شمال تا جنوب سراسر این منطقه را طی میکند از طرف دیگر زاب کبیر و زاب صغیر ورود سیروان که آنها دیاله بهش میگویند تمام این جلگه ها را فرا گرفته است و از نظر وضع کشاورزی شاید کمتر از نظر حاصلخیزی و زمین و آب نظیر داشته باشد مع الوصف الآن در عراق مواد غذایی بحدی نایاب و کمیاب است که مردم دچار وحشت شده اند با توجه بمنابع نفتی سرشاری که مملکت عراق دارد از ۱۰ سال باینطرف اگر ما بیشتر قنای

مخصوصاً مبینیم که پیشرفت در این اواخر بطور کلی هیچ و صفر است و در گذشته خیلی بهتر و بیشتر بوده است این ثروت کجا می رود و بمصرف چه میرسد؟ البته کاری نداریم که ملت عراق چگونه میخواهند سرنوشت ملتشان را تعیین بکنند ولی ما بحکم انسانیت و همدردی مبینیم که ملت عراق در بیچارگی فقر و فلاکت بسر میرود در حالیکه بر روی خزانه ای از نفت و ثروت نشسته است این برای ما خوشایند نیست الآن بیکاری در عراق یکی دیگر از گرفتاریها و مشکلات مهم است کارمندان دولت آنها که بعضی نبودند از کار برکنارشان کرده اند بطور کلی در سراسر عراق الآن يك کارمند غیر بعضی کوچکترین کاری در اختیار ندارد فرماندهان لشکر و سپاهیان کسانی هستند که سرسپرده این عصابه گمراه میباشند بعضیها از روزی سر کار آمده اند تا الآن هیچگونه هماهنگی با سایر کشور های عربی نداشته اند و در هر گرفتاری و مصیبتی که برای ملل عرب پیش آمده است نه تنها گری از کار آنها نگشوده اند بلکه در تشدید این بحرانها و مصیبتها مؤثر بوده اند بعث هر گاه دیده است کشورهای عربی برای رفع گرفتاریهای خودشان تاحدودی بهم نزدیک شده اند بوق و کرنای رادیوی بعضی عراق به تقنین و دو بهم زنی و خرابکاری شروع کرده است کما اینکه دیدیم دولتهائی که خودشان در میان معرکه بوده اند و ذینفع بوده اند با طرح راجرز موافقت کرده بودند اما عراق از دور میگفت که من این طرح را قبول ندارم و دلیلش این بود که نمیخواست آرامشی برقرار شود (رشیدی - مأموریتش همین بود) بلی مأموریت داشتند فعالیتهای عمرانی در عراق مخصوصاً در شمال آن از ۱۰ سال پیش فلج شده یعنی از آغاز جنگ کردها بادولت عراق، تاکنون کوچکترین عمرانی در سلیمانیه و شمال کرکوک و شهرستانهای تابعه موصل که کردنشین هستند بچشم نمیخورد و آنچه هم از سابق بوده است دارد از بین می رود اخیراً حضار محترم شنیده اند که بعضی هادرمز های کشور ما شروع به آدم زدنی و گاهی تعدیاتی کرده اند و این تعدیها نمیتواند در احساس مردم ایران مؤثر باشد (صحیح است - احسن) طرفیت يك مشت بنام عصابه یعنی با يك ملت ۳۰ میلیونی آنها با این صراحت تصور نمیکنم نتیجه خوبی داشته باشد گویا اینکه ملت ایران

به پیروی از منویات رهبر عالیقدر خودناچار است که مننات و سلامت طبع را رعایت کند ولی باز هم پیدا میشوند افرادی که جلو احساساتشان گرفته نمیشود و این مطالب را جواب خواهند گفت (صحیح است - احسن).

رئیس - آقای سراج الدین خیلی از فرمایشاتمان باقی مانده؟

سراج الدین - بیش از دوسه دقیقه نمانده است اگر اجازه بفرمائید ادامه میدهم.

رئیس - بفرمائید.

سراج الدین - دولت بعضی عراق هزینه های هنگفتی بنام سپاهیان در شمال عراق خرج میکند که این سپاهیان کارشان در شمال مقابله با هیچ دشمنی و یا هیچ فرد خارجی نیست بلکه مقابله با خرد ملت عراق است یعنی بساین اسم که کرد ها می خواهند شورش کنند یادست به تعدی بزنند ارتش عراق را در شمال عراق مستقر کرده و مخارج هنگفتی را از این راه متحمل میشود در حالیکه هر روز رادیو اعلام میکند که ما با کردها کارمان تمام شده است اگر چنین است وجود چنین نیروهای زیادی در شمال عراق برای چیست حقیقت اینست که امنیت و آسایش ملت ما بر ببری شاهنشاه آریامهر و پیشرفتهای اجتماعی ملت ایران و به نتیجه رسیدن رفرف اجتماعی شاهنشاه معظم ایران همیشه از این جهت ناراحتیهائی را برای بعضیها و امثال بعضیها در بر خواهد داشت در خاتمه فداکاری و جانبازی قاطبه عشایر کرد را بمنظور حفظ و حراست حدود و ثغور مملکت از هر نوع تعدی بیگانگان اعلام میدارد و استدعای کردها را از این مکان مقدس بعرض مقام شامخ سلطنت میرساند که اجازه فرمایند و جواب این قبیل تعدیات مرزی را بعشایر غیور کرد بسپارند تا در صف مقدم سربازان مملکت به جانبازی بپردازند (صحیح است، آفرین) و بنده بنام يك نماینده ملت ایران از پشت این تریبون در خاتمه سختم باید تشکر و سپاس حوزه انتخابیه خود را بجناب آقای نخست وزیر و هم مسلمان محترمی که در حادثه فارس و این مصیبتی که برای مردم فارس و برای تمام ملت ایران پیش آمده است اعلام نمایم و تشکر و سپاسگزاری عرض کنم (احسن - احسن).

۳- تصویب صورتجلسه قبل
رئیس - راجع بصورتجلسه دفعه گذشته نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورتجلسه قبل تصویب میشود.

۴- تقدیم يك فقره لایحه بوسیله خانم صوفی معاون وزارت کشور

رئیس - وارد دستور می شویم خانم صوفی بفرمائید.

پروین صوفی (معاون وزارت کشور) - با کسب اجازه از مقام ریاست از سال ۱۳۴۷ نیروی پایداری کشور تشکیل و برابر قانون مصوب ۳۰/۱۰/۴۷ اجرای آن بعهد وزارت جنگ محول گردید چون وظایف سرزمینی بعهد ژاندارمری کل کشور محول گردیده مقرر گردید نیروی پایداری از وزارت جنگ منتزع و ضمیمه ژاندارمری کل کشور بشود باین جهت لایحه قانونی آنرا تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی میکنم و تقاضای تصویب آنرا دارم.

رئیس - لایحه به کمیسیون های مربوط ارجاع میشود.

۵- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع بلایحه تقلیل نرخ حقوق گمرکی ساعت جیبی، ساعت مچی و قلم خودنویس و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم تقلیل نرخ حقوق گمرکی ساعت جیبی، ساعت مچی و قلم خودنویس مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز شنبه ۲ اردیبهشت ماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۵۵۶۳۴ - ۵۰/۱۲/۲۳ راجع به تقلیل نرخ حقوق گمرکی ساعت جیبی، ساعت مچی و قلم خودنویس را که گزارش شور اول آن بشماره ۲۵۹ چاپ گردیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه شور اول را عیناً تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون تقلیل نرخ حقوق گمرکی ساعت جیبی، ساعت مچی و قلم خودنویس

ماده واحده - نرخ مقرر در جدول ضمیمه قانون

امور گمرکی مصوب ۳۰/۳/۱۳۵۰ از تاریخ تصویب این قانون در مورد حقوق گمرکی ساعت جیبی، ساعت مچی و همانند و قلم خودنویس قابل اجرا خواهد بود.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

رئیس - ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانه ها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای اظهار ملاحظه بمجلس سنا فرستاده میشود.

۶- طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون دارائی راجع بلایحه توسعه صنعت گاز و ارسال مجدد بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم توسعه صنعت گاز مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه شنبه ۲ اردیبهشت ماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۵۸۶۲ مورخ ۳۱/۳/۱۳۵۰ ارسالی از مجلس سنا راجع به توسعه صنعت گاز را که گزارش شور اول آن بشماره ۲۶۸ چاپ گردیده برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و با توجه به پیشنهادهای رسیده گزارش شور اول را با اصلاحاتی بشرح زیر تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون توسعه صنعت گاز

ماده ۱۵ - بشرکت ملی گاز ایران اجازه داده میشود که بمنظور توسعه صنعت گاز و تهیه و تولید انواع گاز محصول کشور و مشتقات آن و حمل و نقل و صدور و پنخش و فروش فرآورده های مذکور با شرکتهای و مؤسسات داخلی و خارجی اعم از دولتی یا غیردولتی که بشخص جمع عمومی شرکت ملی گاز ایران واجد صلاحیت علمی، فنی و مالی باشند مشارکت نماید.

قراردادهائی که به این منظور منعقد میشود باید پس از موافقت مجمع عمومی شرکت ملی گاز ایران بتصویب هیأت وزیران برسد.

تبصره ۲ - شرکتهای مختلطی که طبق این قانون منحصرأ برای حمل و نقل دریائی تشکیل میشوند از حیث پرداخت مالیات و حقوق و عوارض گمرکی و تحصیل اراضی از شمول مقررات این قانون خارج و تابع قوانین و مقررات عمومی کشور خواهند بود.

ماده ۲۵۵ - اساسنامه شرکتهای مختلطی که بر طبق ماده ۲۵۴ ایجاد میشود و هر نوع تغییر و اصلاح آن باید به تصویب مجمع عمومی شرکت ملی گاز ایران برسد.

ماده ۳۵۵ - در قراردادهایی که به استناد این قانون منعقد میشود در اساسنامه های مربوط باید قید شود که طرف قرارداد حق ندارد بدون موافقت قبلی و کتبی شرکت ملی گاز ایران تمام یا قسمتی از سهام خود را بدیگری منتقل نماید و در صورت تخلف از این شرط شرکت ملی گاز ایران حق خواهد داشت که قرارداد مشارکت را فسخ نماید. مقررات قانون جلب و حمایت سرمایه های خارجی و آیین نامه اجرائی آن در مورد طرفهای خارجی مشارکتهای موضوع این قانون با توجه به مفاد ماده ۲۵۴ این قانون جاری خواهد بود.

ماده ۴۵۵ - درآمد مشارکتهای موضوع این قانون از حیث پرداخت مالیات بر درآمد مشمول نرخ و ترتیب و مهلتهای رسیدگی مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم ناظر بر شرکتهای نفتی خواهد بود و هیچگونه مالیات دیگر و حقوق و عوارضی بشرکتهای مختلط و سود سهام طرفهای مشارکت موضوع این قانون تعلق نخواهد گرفت جز حقوق و عوارض قابل پرداخت بمقامات دولتی و محلی در مقابل خدمات درخواست شده و یا خدماتیکه بطور عموم برای عامه انجام میشود از قبیل عوارض راه، حق آب، عوارض شهرداری و بهداشت و حقوق و عوارض بندری قابل وصول از کشتی ها و مالیات و حقوقی که شامل عموم است از قبیل حق تمیر اسناد و حق الثبت امور حقوقی و بازرگانی و حق الثبت اختراعات و تألیفات.

تبصره ۱ - بدولت اجازه داده میشود تضمین نماید که نرخ مالیات بر درآمد و یاسایر مقررات مربوط به تعیین سود ویژه مشارکتهای موضوع این قانون و طرفهای آنها نامساعدتر از نرخها و مقرراتی نباشد که ناظر بر شرکتهائی است که در ایران بعملیات مربوط بنفت و یا گاز اشتغال دارند.

تبصره ۲ - مالیات متعلق به درآمد حاصل از مشارکتهای موضوع این قانون بر اساس سود ویژه حاصل از عملیات شرکتهای مختلط مزبور تعیین و طبق روش حسابداری معمول صنعت نفت احتساب خواهد شد.

تبصره ۳ - شرکتهای مختلط موضوع این قانون حق خواهند داشت که برای تعیین درآمد ویژه خود آن قسمت از مخارج و هزینه ها و پرداختهای مربوط بعملیات خود را که مستند باسناد و وارد شده در دفاتر باشد بشرح زیر از درآمد ویژه خود کسر کنند:

الف - کلیه هزینه هایی که شرکتهای مختلط مزبور لزوماً و منحصرأ برای عملیات خود انجام داده باشند از جمله هزینه های اداری و تأسیساتی و نیز حقوق و اجاره بها و یا پرداختهای دیگری که در مقابل استفاده از هرگونه اموال تأدیه شده باشد و قیمت تمام شده اجناس و خدمات و مخارجی که برای نقشه برداریهای زمینی و هوائی و دریائی شده است و همچنین بهره متعلق به وام و اعتبارهای مأخوذ جهت اجرای طرح مگر در مواردیکه مخارج و هزینه های مربوط بحساب سرمایه گذاری شده و مبلغ استهلاك درباره آنها منظور شده باشد.

ب - مبلغی که در هر سال برای استهلاك فرسودگی و متروک شدن و تمام شده بمنظور استهلاك هزینه های سرمایه ای که شرکتهای مختلط مزبور برای عملیات خود در ایران انجام میدهند بنرخ ده درصد بر اساس قیمت تمام شده اولیه آنها احتساب خواهد شد.

ج - قسمتی از ضررهای جبران نشده مخارج عملیات که در دوره های مالیاتی قبلی شرکتهای مختلط مزبور وارد آمده و بحساب دوره های بعد منتقل گردیده است مشروط بر آنکه انتقال این حسابها از سالی بسالی دیگر بیش از ده سال از دوره مالیاتی که این ضررها در آن دوره ایجاد گردیده است نباشد.

د - زیانهای شرکتهای مختلط مزبور در مورد انجام عملیات در ایران مشروط بر آنکه بوسیله بیمه یا بنحو دیگره جبران نشده باشد. این خسارات شامل مطالبات غیر قابل وصول و زیانهای ناشی از دعوی خسارات مربوط بعملیات انجام شده در ایران و زیان ناشی از خسارات وارده ذخایر تجاری یا هرگونه دلوائی که برای عملیات مزبور در ایران بکار رود یا انهدام یا از دست دادن آنها خواهد بود.

ماده ۵۵۵ - شرکتهای مختلط موضوع این قانون از کلیه معافیتها و مزایای قانونی که بموجب قوانین موضوعه برای مؤسسات تولیدی مقرر است باستثنای معافیتهای مالیاتی برخوردار خواهند بود و صادرات انواع گاز و مشتقات گاز محصول شرکتهای مختلط مزبور از پرداخت هرگونه حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی باستثنای هزینه های گمرکی که ممکن است بآنها تعلق گیرد معاف است بعلاوه شرکتهای مختلط مذکور مشروط بر آنکه حداقل پنجاه درصد سهام آنها متعلق بشرکت ملی گاز ایران باشد میتواند با تصویب مجمع عمومی شرکت ملی گاز ایران ماشین آلات و تجهیزات فنی و صنعتی و وسائل نگاهداری و تعمیر آنها و وسائل استحفاظی، ایمنی، آموزشی، اندازه گیری و بارگیری در مورد گاز طبیعی، تلمبه خانه مخابرات و خطوط لوله انتقال گاز و قطعات یدکی و مواد شیمیائی و مواد لازم برای اختلاط و امتزاج و ماشین آلات ساختمانی و سایر مواد اجناس مورد نیاز برای عملیات خود را که مستقیماً در تولید محصول بکار میروند در صورتیکه مشابه آن با توجه بشرايط و عوامل مختلف در ایران تولید نشوند بدون تحصیل هیچگونه پروانه ولی بانجام تشریفات گمرکی و با رعایت تبصره های بندالف ماده ۱۸ اساسنامه شرکت ملی نفت ایران با معافیت از حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی باستثنای حقوق و عوارض بندری و هزینه های گمرکی که ممکن است بآنها تعلق گیرد وارد نمایند. در صورت بروز اختلاف در مورد تشخیص کالاهای مشمول این ماده مراتب بوزارت دارائی اعلام و طبق نظر کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت دارائی - وزارت اقتصاد و شرکت ملی گاز ایران عمل خواهد شد.

تبصره - هزینه های گمرکی مذکور در این ماده عبارت است از هزینه خدماتی که طبق مقررات مربوط برای انبارداری - تخلیه و بارگیری و باربری - خدمات فوق العاده - آزمایش و تعرفه بندی - بدرقه کالا و مراقبت انجام میشود.

ماده ۶۵۵ - در صورتیکه شرکتهای مختلط برای انجام عملیات و اجرای وظایف خود احتیاج بتحصیل اراضی یا حقوق ارتقائی داشته باشند شرکت ملی نفت ایران اراضی و حقوق مزبور را بموجب مقررات اساسنامه خود بنام شرکت ملی نفت ایران و بهزینه شرکتهای

مختلط تحصیل خواهد کرد و برای عملیات موضوع قرارداد در اختیار آنها خواهد گذارد.

ماده ۷۵۵ - اختلاف ناشی از اجرای قراردادهای موضوع این قانون که محتملاً بین شرکت ملی گاز ایران و شریک خارجی پیش آید هرگاه بطریق دوستانه و یا سازش حل نشود بدآوری ارجاع خواهد شد. در هر قرارداد باید چگونگی ارجاع اختلاف بدآوری و تعیین داور بنحو مقتضی پیش بینی گردد.

محل داوری تهران خواهد بود مگر اینکه طرفین درباره آن بنحود دیگری توافق نمایند. قانون قابل اعمال نسبت باین قراردادها قانون ایران است.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی
گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری به مجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۳ اردیبهشت ماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه ارسالی از مجلس سناراجع به توسعه صنعت گاز را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون دارائی را در انمورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنکابنی
گزارش شور دوم از کمیسیون امور خارجه بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه ۳ اردیبهشت ماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه ارسالی از مجلس سناراجع به توسعه صنعت گاز را برای شور دوم مورد رسیدگی قرارداد و مصوبه کمیسیون دارائی را در اینمورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهروش صفی نیا (مستوفی)
رئیس - ماده اول مطرح است قرائت میشود.

(بشرح زیر خوانده شد)

ماده ۱۵۵ - بشرکت ملی گاز ایران اجازه داده میشود که بمنظور توسعه صنعت گاز و تهیه و تولید انواع گاز محصول کشور و مشتقات آن و حمل و نقل و صدور و پخش و فروش فرآورده های مذکور با شرکتهای مؤسسات داخلی و خارجی اعم از دولتی یا غیر دولتی که بتشخیص

مجمع عمومی شرکت ملی گاز ایران واجد صلاحیت علمی فنی و مالی باشند مشارکت نمایند.

قراردادهاییکه به این منظور منعقد میشود باید پس از موافقت مجمع عمومی شرکت ملی گاز ایران بتصویب هیأت وزیران برسد.

تبصره - شرکتهای مختلطی که طبق این قانون منحصرأ برای حمل و نقل دریائی تشکیل میشوند از حیث پرداخت مالیات و حقوق و عوارض گمرکی و تحصیل اراضی از شمول مقررات این قانون خارج و تابع قوانین و مقررات عمومی کشور خواهند بود.

رئیس - در ماده اول نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده اول رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۲ قرائت می شود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۲ - اساسنامه شرکتهای مختلطی که بر طبق ماده یک ایجاد میشود و هر نوع تغییر و اصلاح آن باید بتصویب مجمع عمومی شرکت ملی گاز ایران برسد.

رئیس - در ماده ۲ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۲ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۳ قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

ماده ۳ - در قراردادهاییکه به استناد این قانون منعقد میشود و در اساسنامههای مربوط باید قید شود که طرف قرارداد حق ندارد بدون موافقت قبلی و کتبی شرکت ملی گاز ایران تمام یا قسمتی از سهام خود را بدیگری منتقل نماید و در صورت تخلف از این شرط شرکت ملی گاز ایران حق خواهد داشت که قرارداد مشارکت را فسخ نماید. مقررات قانون جلب و حمایت سرمایه های خارجی و آئین نامه اجرائی آن در مورد دترهای خارجی مشارکتهای موضوع این قانون با توجه بماده یک این قانون جاری خواهد بود.

رئیس - در ماده ۳ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۳ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت

خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۴ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۴ - درآمد مشارکتهای موضوع این قانون از حیث پرداخت مالیات بر درآمد مشمول نرخ و ترتیب و مهلتهای رسیدگی مقرر در قانون مالیاتهای مستقیم ناظر بر شرکتهای نفتی خواهد بود و هیچگونه مالیات دیگر و حقوق و عوارضی شرکتهای مختلط و بسود سهام طرفهای مشارکت موضوع این قانون تعلق نخواهد گرفت جز حقوق و عوارض قابل پرداخت بمقامات دولتی و محلی در مقابل خدمات درخواست شده و یا خدمتیکه بطور عموم برای عامه انجام میشود از قبیل عوارض راه، حق آب عوارض شهرداری و بهداشت و حقوق و عوارض بندری قابل وصول از کشتی ها و مالیات و حقوقی که شامل عموم است از قبیل حق تعمیر اسناد و حق ثبت امور حقوقی و بازرگانی و حق ثبت اختراعات و تألیفات.

تبصره ۱ - بدولت اجازه داده میشود تضمین نماید که نرخ مالیات بر درآمد و یا سایر مقررات مربوط به تعیین سود ویژه مشارکتهای موضوع این قانون و طرفهای آنها نامساعدتر از نرخها و مقرراتی نباشد که ناظر بر شرکتهائی است که در ایران بعملیات مربوط بنفت و یا گاز اشتغال دارند.

تبصره ۲ - مالیات متعلق به درآمد حاصل از مشارکتهای موضوع این قانون بر اساس سود ویژه حاصل از عملیات شرکتهای مختلط مزبور تعیین و طبق روش حسابداری معمول صنعت نفت احتساب خواهد شد.

تبصره ۳ - شرکتهای مختلط موضوع این قانون حق خواهند داشت که برای تعیین درآمد ویژه خود آن قسمت از مخارج و هزینهها و پرداختهای مربوط بعملیات خود را که مستند باسناد و وارد شده در دفاتر باشد بشرح زیر از درآمد ناویژه خود کسر کنند:

الف - کلیه هزینههایی که شرکتهای مختلط مزبور لزوماً و منحصرأ برای عملیات خود انجام داده باشند از جمله هزینههای اداری و تأسیساتی و نیز حقوق و اجاره بها و یا پرداختهای دیگری که در مقابل استفاده از هرگونه اموال تأدیه بنده باشد و قیمت تمام شده اجناس و

خدمات و مخارجی که برای نقشه برداریهای زمینی و هوائی و دریائی شده است و همچنین بهره متعلق به وام و اعتبارهای مأخوذ جهت اجرای طرح مگردر مواردیکه مخارج و هزینههای مربوط بحساب سرمایه گذاری شده و مبلغ استهلاك ذر باره آنها منظور شده باشد.

ب - مبلغی که در هر سال برای استهلاك فرسودگی و متروک شدن و تمام شده بمنظور استهلاك هزینههای سرمایه ای که شرکتهای مختلط مزبور برای عملیات خود در ایران انجام میدهند نرخ ده درصد بر اساس قیمت تمام شده اولیه آنها احتساب خواهد شد.

ج - قسمتی از ضررهای جبران نشده مخارج عملیات که در دوره های مالیاتی قبلی شرکتهای مختلط مزبور وارد آمده و بحساب دوره های بعد منتقل گردیده است مشروط بر آنکه انتقال این حسابها از سالی بسال دیگر بیش از ده سال از دوره مالیاتی که این ضررها در آن دوره ایجاد گردیده است نباشد.

د - زیانهای شرکتهای مختلط مزبور در مورد انجام عملیات در ایران مشروط بر آنکه بوسیله بیمه یا بنحو دیگر جبران نشده باشد. این خسارات شامل مطالبات غیر قابل وصول و زیانهای ناشی از دعوی خسارات مربوط بعملیات انجام شده در ایران و زیان ناشی از خسارات وارد به ذخایر تجاری یا هرگونه دارائی که برای عملیات مزبور در ایران بکار رود و یا انهدام یا از دست دادن آنها خواهد بود.

رئیس - در ماده ۴ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۴ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده ۵ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۵ - شرکتهای مختلط موضوع این قانون از کلیه معافیتها و مزایای قانونی که بموجب قوانین موضوعه برای مؤسسات تولیدی مقرراست باستثنای معافیتهای مالیاتی برخوردار خواهند بود و صادرات انواع گاز و مشتقات گاز محصول شرکتهای مختلط مزبور از پرداخت هرگونه حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی باستثنای هزینههای گمرکی که ممکن است بآنها تعلق

گیرد معاف است بعلاوه شرکتهای مختلط مذکور مشروط بر آنکه حداقل پنجاه درصد سهام آنها متعلق بشرکت ملی گاز ایران باشد میتوانند با تصویب مجمع عمومی شرکت ملی گاز ایران ماشین آلات و تجهیزات فنی و صنعتی و وسائل نگاهداری و تعمیر آنها و وسائل استحفاظی ایمنی، آموزشی، اندازه گیری و بارگیری در مورد گاز طبیعی، تلمبه خانه مخبرات و خطوط لوله انتقال گاز و قطعات یدکی و مواد شیمیائی و مواد لازم برای اختلاط و امتزاج و ماشین آلات ساختمانی و سایر مواد واجناس مورد نیاز برای عملیات خود را که مستقیماً در تولید محصول بکار میروند در صورتیکه مشابه آن با توجه به شرایط و عوامل مختلف در ایران تولید نشوند بدون تحصیل هیچگونه پروانه ولی بانجام تشریفات گمرکی و بارعبایت تبصره های بند الف ماده ۸ اساسنامه شرکت ملی نفت ایران با معافیت از حقوق و عوارض گمرکی و سود بازرگانی باستثنای حقوق و عوارض بندری و هزینههای گمرکی که ممکن است بآنها تعلق گیرد وارد نمایند. در صورت بروز اختلاف در مورد تشخیص کالاهای مشمول این ماده مراتب بوزارت دارائی اعلام و طبق نظر کمیسیون مرکب از نمایندگان وزارت دارائی - وزارت اقتصاد و شرکت ملی گاز ایران عمل خواهد شد.

تبصره - هزینههای گمرکی مذکور در این ماده عبارت است از هزینه خدماتی که طبق مقررات مربوط برای انبارداری - تخلیه و بارگیری و باربری - خدمات فوق العاده - آزمایش و تعرفه بندی - بدرقه کالا و مراقبت انجام میشود.

رئیس - در ماده ۵ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۵ رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۶ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۶ - در صورتیکه شرکتهای مختلط برای انجام عملیات و اجرای وظایف خود احتیاج بتحصیل اراضی یا حقوق ارتفاقی داشته باشند شرکت ملی نفت ایران اراضی و حقوق مزبور را بموجب مقررات اساسنامه خود بنام

شرکت ملی نفت ایران و بهزینه شرکت‌های مختلط تحصیل خواهد کرد و برای عملیات موضوع قرارداد در اختیار آنها خواهد گذارد.

رئیس - در ماده ۶ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۶ رأی میگیریم خانم‌ها و آقایانی که موافقت خواهند می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده ۷ قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

ماده ۷ - اختلاف ناشی از اجرای قراردادها و موضوع این قانون که محتملاً بین شرکت ملی گاز ایران و شرکت خارجی پیش آید هرگاه بطریق دوستانه و با سازش حل نشود بدواری ارجاع خواهد شد. در هر قرارداد باید چگونگی ارجاع اختلاف بدواری و تعیین داور بنحو مقتضی پیش بینی گردد.

محل داوری تهران خواهد بود مگر اینکه طرفین درباره آن بنحو دیگری توافق نمایند. قانون قابل اعمال نسبت باین قراردادها قانون ایران است.

رئیس - در ماده ۷ نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده ۷ رأی میگیریم خانم‌ها و آقایانی که موافقت خواهند می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. کلیات آخر لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به لایحه و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانم‌ها و آقایانی که موافقت خواهند می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب مجدد بمجلس سنا فرستاده می‌شود.

۷ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون آبادانی و مسکن راجع بلایحه الحاق يك تبصره بماده ۵ قانون نحوه استفاده از خانه‌های سازمانی مطرح است سازمانی و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم الحاق يك تبصره بماده ۵ قانون نحوه استفاده از خانه‌های سازمانی مطرح است قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون آبادانی و مسکن بمجلس شورای ملی

کمیسیون آبادانی و مسکن در جلسه چهارم بهمین ماه ۱۳۵۰ با حضور آقای دکتر کورس آموزگار وزیر

آبادانی و مسکن و آقای دکتر بهرون معاون آن وزارت لایحه شماره ۸۷۸۸ - ۵۰/۸/۲۴ دولت راجع به الحاق يك تبصره بماده ۵ قانون نحوه استفاده از خانه‌های سازمانی را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۲۵ چاپ شده است مطرح کرد و بشرح زیر بتصویب رسانید.

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون الحاق يك تبصره بماده ۵ قانون نحوه

استفاده از خانه‌های سازمانی

ماده ۱ واحده - تبصره زیر بماده ۵ قانون نحوه استفاده از خانه‌های سازمانی اضافه می‌شود.

تبصره - خانه‌های سازمانی که در بخش خصوصی از طرف صاحبان صنایع و معادن و واحدهای تولیدی در اختیار کارکنان و کارگران کارخانجات و معادن و واحدهای تولیدی گذارده می‌شود از حیث طرز استفاده و تخلیه مشمول مقررات این قانون و آئین نامه اجرائی آن می‌باشد.

مخبر کمیسیون آبادانی و مسکن - مهندس احتشام شهیدی

گزارش شور دوم از کمیسیون اقتصاد

بمجلس شورای ملی

کمیسیون اقتصاد در جلسه ۵ بهمین ماه ۱۳۵۰ با حضور نمایندگان دولت لایحه الحاق يك تبصره بماده ۵ قانون نحوه استفاده از خانه‌های سازمانی را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۲۵ چاپ شده است مطرح و مصوبه کمیسیون آبادانی و مسکن را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون اقتصاد - محمد ابراهیم نیکپور

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه نهم اسفند ماه ۱۳۵۰ با حضور نمایندگان دولت لایحه الحاق يك تبصره بماده ۵ قانون نحوه استفاده از خانه‌های سازمانی را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۲۵ چاپ شده است مطرح و

مصوبه کمیسیون آبادانی و مسکن را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان‌الله ربیگی

گزارش شور دوم از کمیسیون دادگستری

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دادگستری در جلسه ۹ بهمین ماه ۱۳۵۰ با حضور نمایندگان دولت لایحه الحاق يك تبصره بماده ۵ قانون نحوه استفاده از خانه‌های سازمانی را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۲۵ چاپ شده است مطرح و مصوبه کمیسیون آبادانی و مسکن را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - دکتر سید محمد رضا تنکابنی

گزارش شور دوم از کمیسیون کار و امور اجتماعی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کار و امور اجتماعی در جلسه ۲۹ فروردین

ماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه الحاق يك تبصره بماده ۵ قانون نحوه استفاده از خانه‌های سازمانی را که گزارش شور اول آن بشماره ۱۲۵ چاپ شده است مطرح و مصوبه کمیسیون آبادانی و مسکن را در این مورد تأیید و تصویب کرد.

اینک گزارش شور دوم آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون کار و امور اجتماعی

دکتر میروجیه‌الله صدر

رئیس - ماده واحده مطرح است آقای دکتر

لقمان ادم بفرمائیم.

دکتر لقمان ادم - بنده يك تذکری دارم متأسفانه چون در شور دوم هستیم و موردی نخواهد داشت که پیشنهاد تقدیم کنم و وقت گذشته بعنوان تذکره عرض نمیرسانم بنظر من خانه‌های سازمانی که در اختیار کارگران گذاشته

میشود با خانه‌های سازمانی که در اختیار کارمندان دولت قرار میگیرد تفاوت دارد برای اینکه فرض کنیم اگر یکی از سفرای ایران در خارج از کشور با یکی از رؤسای گمرک در داخل کشور در موقعی که خانه سازمانی را در اختیارش قرار میدهند پس از اینکه مأموریتش تمام شد برمیگردد به خانه و کاشانه خودش ولی يك کارگری که زندگی خودش را بصورت خانه‌ای بنا کرده و در آنجا زن و بچه‌هایش را نگهداری میکند بعد از اینکه این کارگر بازنشسته یا بعلمی اخراج میشود یا فوت میکند زن و بچه‌های او فاقد خانه و کاشانه خواهند شد بنده میخواستم پیشنهاد کنم و این تذکره را بدهم شاید دولت برای این مسئله فکری بکند. اگر يك صندوق تعاون نسکنی در کارخانه یا سازمانهایی که این خانه‌ها را تهیه میکنند درست شود يك درصدی را بابت اجاره این خانه‌ها بآن صندوق بریزند و کارفرما هم مبلغی را بعنوان کمک در این صندوق بریزد و با پول این صندوق میتواند در بانک پس اندازی باز کنند یا بعنوان سپرده از آن استفاده کنند یا اوراق بهادار خریداری کنند بطوریکه پول آنها بهره تعلق بگیرد بعد از آنکه کارگر خواست خانه را تخلیه کند در آن موقع سهمی از آن صندوق تعاون مسکن خواهد داشت و خواهد توانست برای زندگی خودش در دوران پیری برای بچه‌هایش و خانواده خودش خانه و کاشانه‌ای فراهم کند و باین ترتیب در راه رفاه کارگران و در راه آسایش خانواده آنها عملی انجام شده است این پیشنهاد را خواستم بکنم و بصورت تذکره که اگر امکان داشته باشد دولت برای این موضوع فکری بکند که در جهت منافع کارگران باشد.

رئیس - نظر دیگری در ماده واحده نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانم‌ها و آقایانی که موافقت خواهند می‌کنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای تصویب به مجلس سنا فرستاده میشود.

۸ - طرح گزارش شور اول کمیسیون دارائی راجع به لایحه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد گمرکی ترانزیت بین الملل کالاها

رئیس - گزارش شور اول الحاق دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد گمرکی ترانزیت بین الملل کالاها (ITI) مطرح است، قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور اول از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز یکشنبه ۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه شماره ۵۵۵۵۴ - ۱۳۵۰/۱۲/۲۳ راجع به الحاق دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد گمرکی ترانزیت بین الملل کالاها (ITI) را که در جلسه سه شنبه ۱۳۵۰/۱۲/۲۴ مجلس شورای ملی تقدیم و بشماره ۲۵۴ چاپ شده مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

لایحه قانون الحاق دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد گمرکی ترانزیت بین الملل کالاها (ITI)

ماده واحده - بدولت اجازه داده میشود الحاق رسمی دولت شاهنشاهی ایران به کنوانسیون گمرکی راجع به ترانزیت بین الملل کالاها (معروف به کنوانسیون ITI) که در تاریخ ۷ ژوئن ۱۹۷۱ در وین منعقد شده و مشتمل بر شصت و دو (۶۲) ماده و چهار ضمیمه میباشد به دبیرخانه شورای همکاری گمرکی اعلام و تشریفات لازم را انجام دهد.

وزارت دارائی و وزارت امور خارجه مأمور اجرای این قانون میباشد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

گزارش شور اول از کمیسیون امور خارجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه در جلسه روز دوشنبه ۲۱ فروردین ۱۳۵۱ با حضور نمایندگان دولت لایحه الحاق دولت شاهنشاهی ایران بقرارداد گمرکی ترانزیت بین الملل کالاها (ITI) را مورد رسیدگی قرار داد و مصوبه کمیسیون دارائی را در این مورد تأیید و تصویب کرد. اینک گزارش آنرا بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - مهروش صفی نیا

(مستوفی)

رئیس - کلیات لایحه مطرح است، نظری نیست؟

(اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی نرسیده، لایحه برای شور دوم به کمیسیونهای مربوط ارجاع میشود.

۹ - طرح و تصویب گزارش شور دوم کمیسیون کشاورزی راجع به لایحه واگذاری هشتاد هزار متر مربع از اراضی کلاک و خلیج آباد بوزارت آموزش و پرورش و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش شور دوم واگذاری هشتاد هزار متر مربع از اراضی کلاک و خلیج آباد بوزارت آموزش و پرورش مطرح است، قرائت میشود.

(شرح زیر خوانده شد)

گزارش شور دوم از کمیسیون کشاورزی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون کشاورزی در جلسه روز دوشنبه ۵۱/۱/۲۸ با حضور آقای دکتر احمدی معاون وزارت کشاورزی و منابع طبیعی لایحه شماره ۵۵۴۹۵۴ - ۵۰/۱۲/۱۶ دولت راجع به واگذاری هشتاد هزار متر مربع از اراضی کلاک و خلیج آباد به وزارت آموزش و پرورش را که گزارش شور اول آن به شماره ۲۶۶ چاپ شده است برای شور دوم مورد رسیدگی قرار داد و تصویب کرد.

اینک گزارش آن شرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

لایحه قانون واگذاری هشتاد هزار متر مربع از اراضی کلاک و خلیج آباد بوزارت آموزش و پرورش

و پرورش

ماده واحده - بوزارت کشاورزی و منابع طبیعی

اجازه داده میشود هشتاد هزار متر مربع از منابع ملی شده از پلاک ۲۲ اصلی از کلاک و خلیج آباد واقع در جنب شهر کرج را بمنظور ایجاد مدرسه های ابتدائی، راهنمایی و جامع به وزارت آموزش و پرورش واگذار کند. اراضی واگذار شده قابل اجاره یا انتقال بغير نیست و چنانچه ظرف مدت پنج سال پس از تحویل اراضی طرح مربوط در آن اجرا نشود باید به وزارت کشاورزی و منابع طبیعی مسترد شود.

مخبر کمیسیون کشاورزی - مهندس نظمی

گزارش شور دوم از کمیسیون آموزش و پرورش

بمجلس شورای ملی

کمیسیون آموزش و پرورش در جلسه روز سه شنبه ۱۳۵۱/۱/۲۹ با حضور آقای دکتر بطحانی معاون وزارت آموزش و پرورش لایحه دولت راجع به واگذاری هشتاد هزار متر مربع از اراضی کلاک و خلیج آباد به وزارت آموزش و پرورش را برای شور دوم بررسی و تصویب کرد.

اینک گزارش آن تقدیم مجلس شورای ملی میگردد.

مخبر کمیسیون آموزش و پرورش - موسوی ماکوئی

گزارش شور دوم از کمیسیون دارائی

بمجلس شورای ملی

کمیسیون دارائی در جلسه روز شنبه ۵۱/۲/۲ با حضور نماینده دولت لایحه واگذاری هشتاد هزار متر مربع از اراضی کلاک و خلیج آباد به وزارت آموزش و پرورش را برای شور دوم مورد رسیدگی و تصویب قرار داد.

اینک گزارش آن بمجلس شورای ملی تقدیم میگردد.

مخبر کمیسیون دارائی - امان الله ریگی

رئیس - ماده واحده مطرح است، آقای فرهادپور

بفرمائید.

فرهادپور - بنده شخصاً مثل همه همکاران از هرگونه کمک و مساعدت و ایجاد امکانات برای توسعه امر آموزش و پرورش و پیشرفت کار این وزارتخانه که تربیت و تعلیم فرزندان ما و نسل جوان و مردان آینده مملکت را بعهده دارد همراه و موافقم ولی در لحن این لایحه و در متن این لایحه مسئله ای می بینم که نموداری است از عدم اعتماد دستگاه های دولت بهم دیگر و باین بودن يك برنامه مشخص و معینی برای اجراء مقداری زمین که از منابع طبیعی بوزارت آموزش و پرورش واگذار میشود برای امر آموزش و پرورش در همین لایحه وزارتخانه ای را که تربیت يك ملتی را بعهده دارد مکلفش میکنیم که حق نداری اجاره بدهی، مگر يك چنین سوء ظنی در بین است که ممکن است اجاره بدهد؟ و میگوئیم حق نداری

بکسی واگذار کنی مگر این برنامه مطالعه شده با اعتبار کافی برای انجام يك خدمت آموزش و پرورش نیست؟ که ما در لایحه به این صورت يك وزارتخانه ای را که تربیت کننده يك ملتی است میآئیم حدودی برای انحراف از این تکلیف در مقابلش میگذاریم من شخصاً از ایجاد چنین قیودی اگر اصل اعتماد در بین نباشد بدم نمیآید (انوشیروانی - همیشه ما که نیستیم) خدا کند که چنین باشد فعلاً عملی است که یک دستگاه دولتی شما با دستگاه دیگر دولتی شما میکند و این نمودار کاملی است از آنچه دستگاهها نسبت بهم قضاوت میکنند ولی قصدم بیشتر از تذکر این مطلب اینست که کسانی که از راه کرج بقرودین رفته باشند آنطرف حصارک برنامه معطل مانده قریب ۱۵ سال وزارت آموزش و پرورش را با يك سرمایه گذاری عظیم برای اجرای يك فکری که در آن روز بصورت بسیار منطقی اعلام شده بود در کنار راه کرج بقرودین می بینند که ساختمانها و سرمایه گذاری که در آنجا شده معطل و بلا مصرف مانده بنده خیلی خوشحال میشدم که معاون محترم وزارت آموزش و پرورش طرحی که برای این زمینهای واگذاری دارند و میزان اعتباری که داده شده است یا تعهد شده است نوع تعهد مشخص بکنند و ما این عبارت را از این لایحه حذف بکنیم چون بنده چنین عبارتی را موهن بدستگاهی میدانم که پرورش و تربیت يك ملتی را بعهده دارد وقتی وزارتخانه زمین را میگیرد برای يك مصرفی دیگر چنین شرایط و قیودی که بین افراد عادی هم کمتر دیده میشود صحیح نیست و مخصوصاً متشکر میشوم از ایشان اگر درباره سرمایه گذاری در اراضی حصارک که يك طرح بسیار جامع و کاملی قریب ۱۲ سال پیش ارائه کردند و همانطور در راه بیابان ساختمان سراه و ساختمان های دور از راه نیمه کاره و بلا تکلیف و بی مصرف مانده توضیح بفرمائید.

رئیس - آقای دکتر بطحانی بفرمائید.

دکتر بطحانی (معاون وزارت آموزش و پرورش) با اجازه ریاست محترم مجلس شورای ملی اولاً از حسن ظن جناب آقای فرهادپور متشکرم ثانیاً فکر میکنم اگر چنانچه ماده واحده بان ترتیبی که میفرمودند تنظیم میشد شاید اولین کسی که ایراد میگرفت خود جناب آقای فرهادپور

بودند لایحه باید روشن باشد تکلیف مجری هم باید معین باشد بخصوص وقتیکه مجری اختیاراتی در حدود اختیارات کلی دارد باید روشن شود که بجه مصرفی باید برسد در مورد اراضی حصارک حالا اگر تشریف ببرند آنجا ملاحظه خواهند فرمود که این اراضی برای يك امر بسیار مهمی برای کار تربیت دبیردانشسرای عالی واگذار شده و آن برنامه هم که در آتروز مطرح شده بود و برنامه خوبی بود ولی متأسفانه نتوانسته بودند اجرا بکنند بيك نحو بهتری دارد اجرا میشود آن زمین و مؤسسات در اختیار دانشسرای عالی گذاشته شده و دانشسرای عالی هم اعتبار برای احداث ساختمان و توسعه برنامه های خودش در آنجا تنظیم کرده است.

رئیس - آقای دکتر الموتی بفرمائید.

دکتر الموتی - خوشبختانه امروز همکار عزیز ما جناب فرهادپور بیشتر در طرف فکر اکثریت قرار گرفته اند برای اینکه اگر يك لایحه ای می آمد و نوشته میشد که ۸۰ هزار متر زمین را بدهیم بيك وزارتخانه ای که کاری را انجام بدهد و این شرایط نبود نماینده محترم اقلیت آنوقت پیشنهاد میکردند که صحیح نیست این زمین را بدهید چون ممکن است زمین را بگیرند و بآن مصرف نرسانند و چه وجه و چه ولی امروز ایشان آمده اند ما را مورد حمله قرار داده اند که چرا این شرایط را میگذاری البته خاطر تان باشد که لوایح دیگری اگر آمد و چنین شرایطی نبود ایراد نگیرد ما از همین فرمایش جنابعالی استفاده میکنیم برای آینده و این نکته ای که تذکر فرمودید بین راه قزوین و کرج دارند دانشسرا میسازند و انجام نشده اتفاقاً اینجا هم این ماده را باینصورت نوشته اند که وضع بآن صورت در نیاید نوشته اند اگر ظرف ۵ سال برای مصرف خاصی از این زمین اختصاص داده شده استفاده نشود باید مسترد بکنند واقعاً باید همینطور باشد البته به دستگاهها اعتماد هست ولی امکان این هم هست که بگویند ۸۰ هزار متر زمین است این را برای خانه سازی یا کار دیگر بیابید تقسیم کنیم اگر واقعاً این زمین را اختصاص بيك امری میدهند مصرف زمین مشخص و مدت و طرحی که میخواهند استفاده کنند معین و این مسائل که اینجا قید شده است ناشی از عدم اعتماد نیست ناشی از این است که برای این

مدت خاص و برای این مصرف خاص از این اراضی استفاده شود.

من خیال میکنم اگر این شرایط باشد و همیشه دستگاهها مکلف باشند که اگر تقاضاهای دارند از این نوع مخصوصاً زمین و اعتبار باید در مدت معینی باشد و کار مشخص باشد و مکلف بشوند این تشریفات را حق بود اقلیت فراكسیون پارلمانی حزب ایران نوین را تأیید میکرد که این شرایط را در جلسه فراكسیون باین لایحه اضافه کردند.

رئیس - نظر دیگری در ماده واحده نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهاد رسیده قرائت میشود.

(شرح زیر قرائت شد)

محترماً پیشنهاد مینماید:

از سطر سوم لایحه (اراضی واگذاری الخ) حذف فرهادپور شود.

رئیس - آقای فرهادپور بفرمائید.

فرهادپور - بنده فکر میکنم با توضیحاتی که آقای الموتی لیدر محترم اکثریت فرمودند ما ناگزیر باشیم که بعد از این هر گاه چنین عبارتی در لایحه نبود حتماً مخالفت کنیم چون این نشان دهنده این است که خود فراكسیون اکثریت معتقد نیست که يك دستگاه اجرائی وقتی بایک برنامه مشخص و بایک هدف معینی زمینی را بعهده بگیرد این امکان دارد از آن هدف خارج بشود منحرف بشود و خدای نکرده برود در جهت واگذاری یا اجاره بنده فکر میکنم وقتی در ابتدای لایحه می نویسیم این زمین به وزارت آموزش و پرورش واگذار میشود که فلان طرح را اجرا کند خود این حکم قاطع است که کار دیگر نمی تواند بکند مگر شما فکر میکنید که در دستگاه اجرائی با این حکم قاطع میشود کار دیگری بشود بنده فکر نمیکنم تصور نمیکنم و بهمین دلیل این را يك تأیید زائد میدانم و نتیجه این میشود که بعد از این اگر در هر لایحه ای چنین چیزی نباشد مجبور باشیم مخالفت کنیم و پیشنهاد کنیم بگذارند و آقای دکتر بطحانی فرمودند که برای این وظیفه اعتبار داده اند؟ طرح را تصویب کرده اند؟ یا زمین را همینطور خیالی میگیرند یا برای يك طرح مصوب بایک اعتباری که کافی برای اجرای طرح باشد؟ طبیعی است اگر بعلت عدم تخصیص اعتبار از طریق سازمان برنامه

اجرای این طرح عقب بیفتد حتی اگر نصف اعتبار داده نشود یا ثلث اعتبار داده نشود آن مقدار اعتباری که داده شده هم هدر میرود و طرح ناقص میماند و زمین هم باید مسترد شود بنظر من باید وزارت آموزش و پرورش با معاون محترم وزارت خانه اینجا بمن می فرمودند که برای اینکار طرح داریم تعهد اعتبار داریم و اگر طرح باشد تعهد باشد اعتبار باشد و در طول مدت انجام ندهند بنظر بنده جریمه اش فقط پس گرفتن زمین و دادن به منابع طبیعی نیست جریمه اش حکم دیگری است (مهندس فروهر - اعدامش کنند) خیلی معذرت میخواهم آقای مهندس فروهر نخیر، مسئولیت خواستن است آنها را مسئول شناختن است و تعقیب قانونی کردن است چون در این دوره از زندگی اجتماعی ملت ایران اگر طرح باشد اعتبار باشد زمین باشد ثبات باشد امکانات باشد مجری عمل نکند بنظر من اگر بدون مجازات باقی بماند گناه کبیره است (صحیح است، احسنت).

رئیس - آقای دکتر بطحانی بفرمائید.

دکتر بطحانی (معاون وزارت آموزش و پرورش) اگر در مورد يك قسمت از مطالبی که اینجا مطرح شد بحثی نشد من فکر میکنم آقای فرهادپور با بصیرتی که دارند خودشان مستحضر هستند برای طرح های عمرانی وزارت آموزش و پرورش ملاحظه میفرمائید يك اعتباری هر سال در بودجه کل کشور بطور مستمر منظور میشود و بعد با امکاناتی که داریم و امکاناتی که پیدا میکنیم در عرض سال طرح هایی در نظر میگیریم و آنها را بتصویب سازمان برنامه میبرسانیم و اجرا میکنیم و این همه مدارسی که در سطح روستاها ساخته میشود از محل همین طرحهاست و این امکان ندارد که ما قطعاً زمین باین بزرگی را بگیریم و طرح نداشته باشیم یا اینکه نتوانیم اینکار را بکنیم آنچه فرمودید و طرح باشد در این زمانی که بودجه هست طرح هست ثبات هست اگر مجری عمل نکند خلاف کرده و گناه کبیره است صحیح است واقعاً مسئول است و صددرصد تأیید میکنم و عنوانی که در اینجا شده است که اگر بعد از ۵ سال اجرا نشد زمین مسترد خواهد شد به جنابعالی اطمینان میدهم این قسمت مصداق پیدا نخواهد کرد.

رئیس - نسبت باین پیشنهاد نظر دیگری نیست؟ (اظهاری نشد) باین پیشنهاد رأی میگیریم از خانها و آقایانیکه موافقت خواهش میکنند قیام فرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد. کلیات آخر لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت باین لایحه باورقه اخذ رأی میشود.

(اسامی نمایندگان به ترتیب ذیل وسیله منشی (آقای مهندس صائبی) قرائت و در محل نطق اخذ رأی بعمل آمد).

آقایان: خانم دکتر آصف زاده - خانم ابتهاج سمعی - مهندس احتشام شهیدی - احمد احمدی - مهندس اربابی - مهندس اسدی لنگرودی - اسعد رزم آراء - دکتر اسکوثیان - دکتر اعتمادی - دکتر الموتی - دکتر امامی خویی - خانم امیر ابراهیمی - امیر احمدی - دکتر شفیع امین - انشاء - دکتر انوشیروانی - اوحدی - اولیاء - شیرازی - اهری - ایلخانی پور - ایمان زهرانی - دکتر بازرگانی - بختیاری پور - بدرخانی - بدر صالحیان - مهندس بدیعی - دکتر برادر - دکتر بزرگر - دکتر حیدرقلی برومند - مهندس علی برومند - بوداغ زاده - بوشهری - غلامرضا بهادری - دکتر سعید بهادری - دکتر حبیب الله بهبهانی - مهندس عنایت الله بهبهانی - دکتر بهزادی - بهنیا - دکتر زرین پور - دکتر زعفرانلو - دکتر زهرانی - سراج الدین خانم دکتر سرخوش - سجادی - محمد مهدی سعادت - محمد رضا سعادت فرد - دکتر سعید - سعیدوزیری - خانم نیره سعیدی - دکتر سنگ - مهندس سهم الدینی - شاختوی - شاهده - شریفها - دکتر شکرانی - دکتر شمس - شهرستانی - شیخ بهائی - صائب - مهندس صائبی - حیدر صائبی - دکتر صالحی - دکتر میر و جیه الله صدر - صدقیانی زاده - دکتر صمد زاده - خانم دکتر صنیع - دکتر صوفی خلیلی - خانم ضرابی - ضیاء احمدی - خانم دکتر طالقانی - علی طباطبائی - طلوعی - مهندس فیروز عدل - دکتر عسگری - دکتر علمی - دکتر غنی - فتوحی - دکتر بیت منصور - دکتر بیگلری - پدرامی - دکتر پرتو اعظم - مهندس پروشانی - پزشکی - پسیان - پور بابائی - پور بردبازی - دکتر پیر - پیرزاده - پیمان - دکتر تنکابنی - دکتر توانا - توسلی - دکتر جزایری - جعفری - جوانشیر - جهانشاهی -

چنگیزی - دکتر حاتم - دکتر حبیب‌اللهی - سرتیپ
 حکیمی - حی - حیدری - خانقاهی - امیر علم خزیمه -
 خورشید - دکتر دادفر - داروئی - دشتی - خانم دکتر
 دولتشاهی - دولو - دیهیم - ذوالفقاری - دکترراد - دکتر
 رشتی - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - حسام‌الدین رضوی
 دکتر رفیعی - دکتر هنوردی - ریاضی - ریگی - خانم
 همازاهدی - مهندس عباس زاهدی - دکتر آزاد - دکتر
 ابوالهدی لنگرودی - احتشامی - اخوی - اکبر - بختیار
 بختیارها - حکمت یزدی - اسماعیل خزیمه - دکتر رئیسی
 رامبد - مهندس رهبر - زهتاب فرد - علیقلی سمیعی -
 شیخ رضائی - دکتر فضل‌الله صدر - عبدالحسین طباطبائی
 فخر طباطبائی - ظفر - فرهادپور - فضائلی - کشفی -
 دکتر محقق - دکتر موسوی - موقر - نامور - نجد
 شبانی - فروتن - دکتر فروزین - مهندس فروهر - فیاض
 فاضلی - قاضی زاده - قدر دان - دکتر قهرمان -
 کاسمی - کسرائی - دکتر کفائی - کلانتر هرمزی - کمالاتی -
 کورانلو - کورس - مهندس کیا کجوری - دکتر کیان -
 کیوان - دکتر لقمان ادهم - مافی - دکتر متین - مجد -
 محدث زاده - دکتر مدنی - دکتر مرتضوی - مرنندی -
 اکبر مسعودی - سید کاظم مسعودی - مصطفوی
 نائینی - مظاهری - دکتر معظمی - معیری - مهندس
 عبد الحمید معینی - ملک افصلی - دکتر منتظری - مجید
 موسوی - موسوی ماکوئی - مهاجرانی - مهدوی اردستانی
 مهرزاد - میرافضل - ناصرزاده - دکتر ناوی - دکتر نایبی
 دکتر نجمی - مهندس نصر - دکتر نصیری - مهندس نظمی
 نیک‌روش - دکتر وحیدنیا - دکتر وزیری - دکتر وفا - دکتر
 گایگ - دکتر یزدان پناه - دکتر یگانگی .

(آراء مأخوذه شماره شدون نتیجه بقرار زیر اعلام
 گردید)

آراء موافق ۲۰۴ رأی

رئیس - لایحه با ۲۰۴ رأی موافق (باتفاق آراء)
 تصویب شد برای تصویب بمجلس سنا فرستاده میشود .

موافقین - آقایان :

خانم دکتر آصف زاده - خانم ابتهاج سمیعی - مهندس
 احتشام شهیدی - احمد - احمدی - مهندس اربانی -
 مهندس اسدی لنگرودی - اسقدرزم آرا - دکتر اسکویان
 دکتر اعتمادی - دکتر الموتی - دکتر امامی خوئی - خانم

توسلی - دکتر جزایری - جعفری - جوانشیر - جهانشاهی
 چنگیزی - دکتر حاتم - دکتر حبیب‌اللهی - تیسار
 حکیمی - حی - حیدری - خانقاهی - امیر علم خزیمه -
 خورشید - دکتر دادفر - داروئی - دشتی - خانم دکتر
 دولتشاهی - دولو - دیهیم - ذوالفقاری - دکترراد -
 دکتر رشتی - رشیدی - دکتر رشید یاسمی - حسام‌الدین
 رضوی - دکتر رفیعی - دکتر هنوردی - ریاضی - ریگی -
 خانم همازاهدی - مهندس عباس زاهدی - دکتر آزاد -
 دکتر ابوالهدی لنگرودی - احتشامی - اخوی - اکبر -
 بختیار بختیارها - حکمت یزدی - اسمعیل خزیمه -
 دکتر رئیسی - رامبد - مهندس رهبر - زهتاب فرد -
 علیقلی سمیعی - شیخ رضائی - دکتر فضل‌الله صدر -
 عبدالحسین طباطبائی - فخر طباطبائی - ظفر - فرهادپور -
 فضائلی - کشفی - دکتر محقق - دکتر موسوی - موقر -
 نامور - نجدشیبانی .

۱۰- تقدیم یک فقره لایحه بوسیله آقای رهبری

معاون وزارت تعاون و امور روستاها

رئیس - آقای رهبری بفرمائید .

رهبری (معاون وزارت تعاون و امور روستاها)

ریاست محترم مجلس شورای ملی بمنظور تقویت بنیه
 مالی و قدرت خرید کشاورزان چابکار شمال و بخصوص
 باتوجه بخشکسالی بی سابقه سال ۱۳۵۰ دولت تصمیم
 گرفته است که در سال ۱۳۵۱ بهای برگ سبز چای در
 حدود ده درصد علاوه کند بدون آنکه بقیه قیمت چای قابل
 ارائه بمصرف کننده چیزی بیفزاید پیش بینی میشود که
 اجراء این امر در سال جاری مبلغی در حدود یکصد و
 هفت میلیون و دو صد هزار ریال افزایش هزینه خواهد
 داشت و این مبلغ بناچار از مالیات و سود سهامی که در
 بودجه مصوبه مجلس شورای ملی برای شرکت سهامی
 چای ایران منظور شده است کسر خواهد گردید اینک با
 عنایت به تبصره دو ماده ۳۷ قانون محاسبات عمومی
 مصوب ۱۵ دیماه ۱۳۴۹ متمنی است مقرر فرمائید
 موضوع برای تصویب به کمیسیون بودجه مجلس شورای
 ملی ارجاع شود .

رئیس - لایحه به کمیسیون بودجه ارجاع میشود .

۱۱ - طرح و تصویب گزارش يك شوری کمیسیون
 بودجه راجع به لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۴
 کل کشور و ارسال به مجلس سنا

رئیس - گزارش يك شوری تفریح بودجه سال
 ۱۳۴۴ کل کشور مطرح است قرائت میشود .

(شرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی
 ساحت مقدس مجلس شورای ملی

لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور که
 طبق مدلول مواد ۴۶ تا ۵۲ قانون محاسبات عمومی
 مصوب ۱۳۱۲ تنظیم و تقدیم گردیده مشتمل بر مقدمه
 توجیهی لایحه و صورتحسابهای تفصیلی و جداول دایر
 به نحوه گردش امور مالی و محاسباتی مربوط به درآمد
 و هزینه عمومی و اختصاصی (طبقه الف و ب) و پرداختها
 و دریافتها سازمان برنامه و مؤسسات وابسته به دولت
 (انتفاعی و بازرگانی) و مؤسسات عام المنفعه مستقل
 و گزارش دیوان محاسبات بشرح زیر :

۱- خلاصه حساب کل درآمد و هزینه دولت و
 مؤسسات وابسته (بازرگانی و انتفاعی) و مؤسسات عام
 المنفعه مستقل .

۲- خلاصه حساب کل درآمد عمومی و اختصاصی
 (طبقه الف و ب) .

۳- خلاصه حساب درآمد مؤسسات انتفاعی
 وابسته بدولت .

۴- خلاصه حساب کل درآمد مؤسسات بازرگانی
 وابسته بدولت .

۵- خلاصه حساب کل درآمد مؤسسات عام المنفعه
 مستقل .

۶- خلاصه دریافتی و پرداختی سازمان برنامه .

۷- خلاصه حساب کل هزینه عمومی و اختصاصی
 طبقه الف .

۸- خلاصه حساب کل هزینه از محل درآمد
 اختصاصی طبقه ب .

۹- خلاصه حساب کل هزینه مؤسسات انتفاعی
 وابسته بدولت .

۱۰- خلاصه حساب کل هزینه مؤسسات
 بازرگانی وابسته بدولت .

۱۱ - خلاصه حساب کل هزینه مؤسسات عام المنفعة مستقل .

۱۲ - صورتحساب تفصیلی درآمدهای عمومی کشور .

۱۳ - صورتحساب تفصیلی درآمدهای اختصاصی طبقه الف .

۱۴ - صورتحساب تفصیلی درآمدهای اختصاصی طبقه ب .

۱۵ - صورتحساب هزینه جاری وزارتخانه ها و ادارات و مؤسسات مربوط .

۱۶ - صورتحساب هزینه جاری مؤسسات انتفاعی و بيمزرگانی وابسته بدولت و مؤسسات عام المنفعة .

۱۷ - گزارش ديوان محاسبات مبتنی بر اظهار نظر لازم درباره امور مالی سال مورد عمل بودجه کل کشور و تأیید صحت کلیه ارقام مربوط به وصولی از محل منابع درآمد عمومی و اختصاصی طبقه الف و هزینه انجام شده از محل منابع مزبور و تطبیق ارقام تراز عملیات قسمتی از مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت که بموجب قوانین و مقررات مربوط طبق اصول بازرگانی اداره می شوند با ارقام مندرج در لایحه تفریح بودجه .

در جلسات عیدیه کمیسیون بودجه با حضور آقای دکتر کاشفی معاون پارلمانی وزارت دارائی مورد بررسی و اعلان نظر قرار گرفت و در جلسه شبه مورخ ۲۶ فروردین ماه ۱۳۵۱ رسیدگی نهائی آن خاتمه یافت .

کمیسیون بودجه طی بررسی هائی که بادقت کامل در فصول و بخش های مختلفه و جداول و صورتحسابها و ارقام درآمد و هزینه لایحه تفریح بودجه بعمل آورد بچند نکته اساسی دست یافت که بشرح زیر باستحضار نمایندگان محترم میرساند :

۱- مطالعه مقدمه توجیهی لایحه و گزارش تأییدی دیوان محاسبات و بررسی ملحقات و منضمات و جداول و خلاصه حسابها و صورتحسابهای تفصیلی علاوه بر اینکه جریان امور مالی سال مورد عمل بودجه را دقیقاً بدست میدهد کیفیت اجرای بودجه و میزان موفقیت دولت را در أداء وظائف و تحقق بخشیدن به اهداف بخوبی مشخص میسازد .

۲- مقایسه لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور

بالوایح تفریح بودجه سالهای گذشته این واقعت را بدست میدهد که این لایحه نسبت به لوایح سنوات قبل کاملتر و بارفع نقص و دقت بیشتری تهیه و تقدیم گردیده است .

۳ - در تنظیم لایحه رقم اعتبار هریک از مواد هزینه بودجه مصوب را در مقابل رقم مصرفی ماده مزبور قرار داده صرفه جوئی را بطور دقیق روشن نموده اند . در نتیجه با بررسی صورتحساب های تفصیلی هزینه وزارتخانه ها و ادارات کل صرفه جوئی سالیانه در مجموع بخوبی روشن میگردد .

۴- از متن مقدمه توجیهی لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور این مطلب مستفاد میگردد که صورت حساب کل دارائی موضوع ماده ۴۵ قانون محاسبات عمومی مصوب سال ۱۳۱۲ بعلت وجود مشکلاتی مندرج نگردیده بدیهی است با اصلاحاتی که در قانون محاسبات عمومی مصوب سال ۱۳۴۹ بعمل آمده است اشکالات مذکور وجود نخواهد داشت .

۵- مطالعه صورتحسابهای تفصیلی و جداول منضم به لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۴ و مقایسه ارقام وصولی با ارقام پیش بینی درآمد ها و همچنین مبالغ هزینه های انجام شده با اعتبارات و اضافه اعتبارات مصوب وضع وصولی دولت را از منابع مختلف و نیز هزینه از محل اعتبارات این منابع و همچنین درآمد هزینه مؤسسات وابسته بدولت (انتفاعی و بازرگانی) و مؤسسات عام المنفعة مستقل و میزان دریافتی و پرداختی سازمان برنامه را بشرح جداول زیر روشن میسازد :

۶ - باتوجه به جداول و صورتحسابها و ملحقات و ضمائم لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۴ و جداول مندرج در گزارش تقدیمی نتیجه اجرای بودجه سال مذکور بشرح زیر بوده است :

الف - از لحاظ درآمدهای عادی پس از مقایسه ارقام پیش بینی با ارقام وصولی معلوم میشود :

۱- درآمدهای عمومی مبلغ (۱۵۷۶۲۲۱۳۳۸/۳۳) ریال) کسر وصولی داشته است .

۲ - درآمدهای اختصاصی طبقه الف مبلغ (۱۰۸۹۳۲۵۱۲/۶۵) ریال اضافه وصولی داشته است .

۳ - درآمدهای اختصاصی طبقه ب مبلغ (۳۶۲۹۲۹۶۷۰/۷۵) ریال اضافه وصولی داشته است . در نتیجه پس از وضع مجموع اضافه وصولی درآمدهای اختصاصی طبقه الف و باز مبلغ کسر وصولی درآمدهای عمومی جمعاً مبلغ ۱۱۰۴۳۵۹۱۵۴/۹۳ ریال کمتر از پیش بینی درآمدهای بودجه وصول گردیده است .

ب - از لحاظ هزینه از محل درآمدهای عادی پس از مقایسه هزینه های انجام شده با اعتبارات و اضافه اعتبارات مصوب معلوم میشود :

۱ - در هزینه های از محل درآمدهای عمومی با توجه با اعتبارات مصوب مبلغ (۷۸۰۵۷۲۰۶۰/۹۷) ریال صرفه جوئی گردیده است .

۲ - در هزینه از محل درآمدهای اختصاصی طبقه الف با توجه با اعتبارات مصوب مبلغ (۱۰۰۲۸۷۴۸۹/۷۰) ریال صرفه جوئی شده است .

۳ - در هزینه های از محل درآمدهای اختصاصی طبقه ب با توجه ب میزان وصولی معلوم میشود که مبلغ (۱۲۲۶۴۸۵۸/۷۵) ریال اضافه هزینه شده که از محل موجودی اول سال تأمین شده است .

۷ - باتوجه به نکات ذکر شده و در نظر گرفتن این مطلب که درآمدهای اختصاصی طبقه ب و مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت و مؤسسات عام المنفعة مستقل طبق قوانین و مقررات خاص خود وصول و مصرف شده و دریافتها و پرداختهای سازمان برنامه با استثنای مبالغی که از بودجه عمرانی تحت عنوان « اعتبار طرحهای عمرانی مستمر » در بودجه ملحوظ گردیده طبق قوانین و مقررات مربوط خود دریافت و پرداخت و حسابرسی شده اند تفریح بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور نسبت به درآمدهای عمومی و اختصاصی طبقه الف دولت و هزینه های انجام شده از محل منابع مذکور باتوجه به گزارش دولت بشرح ماده واحده زیر مورد تصویب کمیسیون بودجه قرار گرفت . اینک گزارش آن تقدیم ساخت مقدس مجلس شورای ملی میگردد .

ماده واحده - لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۴ کل کشور که ارقام آن از حیث وصولی از محل درآمد عمومی

مخبر کمیسیون بودجه - صدری کیوان رئیس - کلیات لایحه مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت برود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانم ها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) بماده واحده و کلیات آخر آن رأی میگیریم خانمها و آقایانیکه موافقتند خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد . لایحه برای اظهار ملاحظات بمجلس سنا فرستاده میشود .

۱۲ - طرح و تصویب گزارش يك شوری کمیسیون بودجه راجع به لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۵

کل کشور و ارسال بمجلس سنا

رئیس - گزارش يك شوری لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۵ کل کشور مطرح است قرائت میشود . (بشرح زیر قرائت شد)

گزارش از کمیسیون بودجه بمجلس شورای ملی

ساخت مقدس مجلس شورای ملی

لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۵ کل کشور که طبق مدلول مواد ۴۶ تا ۵۲ قانون محاسبات عمومی مصوب ۱۳۱۲ تنظیم و تقدیم گردیده مشتمل بر مقدمه توجیهی لایحه و صورتحسابهای تفصیلی و جداول دائر به نحوه گردش امور مالی و محاسباتی مربوط به درآمد و هزینه عمومی و اختصاصی (طبق الف و ب) و دریافتها و پرداختهای سازمان برنامه و مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت و مؤسسات عام المنفعة مستقل و گزارش دیوان محاسبات بشرح زیر :

- ۱- خلاصه حساب کل درآمد و هزینه .
- ۲- خلاصه حساب کل درآمد عمومی و اختصاصی (طبقه الف و ب) .
- ۳- خلاصه حساب کل درآمد مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت .
- ۴- خلاصه حساب کل درآمد مؤسسات بازرگانی وابسته بدولت .
- ۵- خلاصه حساب کل درآمد مؤسسات عام المنفعه مستقل .
- ۶- خلاصه حساب کل دریاها و پرداختهای سازمان برنامه .
- ۷- خلاصه حساب کل هزینه های عمومی و اختصاصی طبقه الف .
- ۸- خلاصه حساب کل هزینه اختصاصی طبقه ب .
- ۹- خلاصه حساب کل هزینه مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت .
- ۱۰- خلاصه حساب کل هزینه مؤسسات بازرگانی وابسته بدولت .
- ۱۱- خلاصه حساب کل هزینه مؤسسات عام المنفعه مستقل .
- ۱۲- صورتحساب تفصیلی درآمدهای عمومی کشور .
- ۱۳- صورتحساب تفصیلی درآمدهای اختصاصی طبقه الف .
- ۱۴- صورتحساب تفصیلی درآمدهای اختصاصی طبقه ب .
- ۱۵- صورتحساب هزینه های جاری وزارتخانه ها و ادارات و مؤسسات مربوط .
- ۱۶- صورتحساب هزینه های جاری مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت و عام المنفعه مستقل .
- ۱۷- گزارش دیوان محاسبات مبتنی بر اظهار نظر لازم درباره امور مالی سال مورد عمل بودجه کل کشور و تأیید کلیه ارقام مربوط به وصولی ها از محل درآمد عمومی و اختصاصی طبقه الف و هزینه های انجام شده از محل منابع مزبور و تطبیق ارقام تراز عملیات مؤسسات انتفاعی وابسته بدولت که بموجب قوانین و مقررات مربوط

- طبق اصول بازرگانی اداره میشوند با ارقام مندرج در لایحه تفریح بودجه .
- در جلسات عیدیه کمیسیون بودجه با حضور آقای دکتر کاشفی معاون پارلمانی وزارت دارایی مورد بررسی و امان نظر قرار گرفت و در جلسه شنبه مورخ ۲۶ فروردین ۱۳۵۱ رسیدگی نهائی آن خاتمه یافت .
- کمیسیون بودجه طی بررسی هائی که با دقت کامل در فصول و قسمت های مختلفه لایحه بعمل آورد چند نکته اساسی دست یافت که بشرح زیر باستحضار نمایندگان محترم میرساند :
- ۱- با توجه به ترقیات و پیشرفتهای روز افزونی که مخصوصاً پس از انقلاب مقدس اجتماعی ایران تحت رهبری شاهنشاه آریامهر در کلیه شئون کشور و سازمانهای مالی و اقتصادی و صنعتی مملکت حاصل گشته اقدام دولت در تهیه و تنظیم لوایح تفریح بودجه که با سرعت و دقت تدوین و تقدیم پارلمان مینماید شایان تقدیر است زیرا گسترش سازمانها و افزایش ذی حسابی ها تطبیق ارقام درآمد و هزینه و صورتحساب های سالانه را با اعتبارات مصوب بودجه کل کشور بیش از پیش اجباب می نماید .
 - ۲- تنظیم صورتهای ضمیمه لایحه تفریح بودجه بر اساس تقسیمات و عناوین درآمد و سایر منابع تأمین اعتبار و فصول و مواد هزینه و اعتبارات مندرج در قانون بودجه روشنگر این واقعیت است که لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۵ نسبت به لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۴ از پیشرفتهای قابل توجهی برخوردار است .
 - ۳- مقایسه ارقام لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۵ با ارقام سال ۱۳۴۴ این واقعیت را بدست میدهد که این لایحه از حیث عوائد پیش بینی شده و درآمدهای وصولی و اعتبارات و اضافه اعتبارات مصوب و هزینه های قطعی بمراتب مهم تر از سال قبل بوده از حجم مالی وسیع تری برخوردار است . بدیهی است این توسعه و پیشرفت در نتیجه بسط برنامه های عمرانی و تولیدی کشور فراهم شده و نموداری از ثمرات انقلاب مقدس اجتماعی ایران بشمار میرود .
 - ۴- مطالعه صورتحسابها و جداول پیوست لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۵ و بررسی و مقایسه ارقام وصولی با ارقام پیش بینی درآمدها و همچنین مبالغ هزینه های

- انجام شده با اعتبارات و اضافه اعتبارات مصوب وضع وصولی دولت از منابع مختلف و نیز هزینه از محل این منابع و درآمدها و هزینه های مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت و عام المنفعه مستقل و جمع کل دریافتی و پرداختی سازمان برنامه را بشرح زیر مشخص میسازد .
- ۵- با توجه به جداول و صورتحسابهای تفصیلی لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۵ کل کشور و مندرجات بند (۴) گزارش تقدیمی نتیجه اجرای بودجه سال مذکور بشرح زیر بوده است :
- الف -** از لحاظ درآمدهای عادی پس از مقایسه ارقام وصولی با ارقام پیش بینی شده در بودجه مصوب معلوم میشود :
- ۱- درآمدهای عمومی مبلغ (۵۱۰۸۰۷۴۸۲۶/۹۵) ریال اضافه وصولی داشته است .
 - ۲- درآمدهای اختصاصی طبقه الف مبلغ (۴۵/۴۵۸۶۷۵۷۸۵) ریال کسر وصولی نشان میدهد .
 - ۳- درآمدهای اختصاصی طبقه ب مبلغ (۱۰/۳۲۳۳۴۵۷۰۴) ریال اضافه وصولی داشته است .
- در نتیجه پس از وضع مبلغ (۴۵۸۶۷۵۷۸۵) ریال کسر وصولی درآمدهای اختصاصی طبقه الف از مجموع اضافه وصولی درآمدهای عمومی و اختصاصی طبقه ب معلوم میشود که دولت در سال ۱۳۴۵ توانسته است مبلغ (۶۰/۴۹۸۲۷۴۴۷۴۵) ریال بیشتر از مبالغ پیش بینی درآمدها در بودجه عادی وصول نماید .
- ب -** از لحاظ هزینه های از محل درآمدهای عادی پس از مقایسه اعتبارات و اضافه اعتبارات مصوب با هزینه های انجام شده معلوم میشود :
- ۱- در هزینه های از محل درآمد عمومی با توجه با اعتبارات مصوب مبلغ (۸۶/۲۷۱۰۲۲۸۷۱) ریال صرفه جوئی شده است .
 - ۲- در هزینه های از محل درآمد اختصاصی طبقه الف با توجه به میزان وصولی مبلغ (۴۰/۲۸۴۰۶۳۶۷۰) ریال صرفه جوئی گردیده است .
 - ۳- هزینه های از محل درآمد اختصاصی طبقه ب با توجه به میزان وصولی مبلغ (۵/۳۳۳۵۸۳۴) ریال صرفه جوئی نشان میدهد .

در نتیجه معلوم میشود که دولت در سال ۱۳۴۵ توانسته است مبلغ (۲۹۹۷۶۲۸۱۷۶/۷۶) ریال از هزینه های از محل درآمدهای عادی صرفه جوئی نماید .

۶- با در نظر گرفتن نکات ذکر شده و توجه باین موضوع که درآمدهای اختصاصی طبقه ب و مؤسسات انتفاعی و بازرگانی وابسته بدولت و مؤسسات عام المنفعه مستقل طبق قوانین و مقررات خاص خود وصول و مصرف شده و دریافت ها و پرداختهای سازمان برنامه با استثنای مبالغی که از بودجه عمرانی تحت عنوان اعتبار طرح های عمرانی مستمر در بودجه عمومی ملحوظ گردیده طبق قانون برنامه و مقررات مربوط دریافت و مصرف و حسابرسی شده اند تفریح بودجه سال ۱۳۴۵ کل کشور نسبت به درآمد های عمومی کشور و درآمدهای اختصاصی طبقه الف و هزینه های انجام شده از محل منابع مذکور با توجه بگزارش دولت بشرح ماده واحده زیر مورد تصویب کمیسیون بودجه قرار گرفت . اینک گزارش آن تقدیم ساحت مقدس مجلس شورای ملی میگردد .

ماده واحده - لایحه تفریح بودجه سال ۱۳۴۵ کل کشور که ارقام آن از حیث وصولی از محل درآمد عمومی و اختصاصی طبقه الف بالغ بر هفتاد و یک میلیارد و هشتصد و سی و هفت میلیون و سیصد و هشتاد و پنج هزار و هشتاد و یک ریال و نیم ۵/۸۱۰۸۱۳۷۳۸۵ و از حیث هزینه از محل منابع مزبور بالغ بر شصت و شش میلیارد و چهار صد و بیست و چهار میلیون و پانصد و سی و هفت هزار و چهار صد و ده ریال و بیست و چهار دینار (۲۴/۴۱۰۵۳۷۴۱۰/۶۶۴۲) بوده و صحت آن بتأیید دیوان محاسبات رسیده است تصویب میشود .

مخبر کمیسیون بودجه - صدری کیوان
رئیس - کلیات لایحه مطرح است آقای حکمت یزدی بفرمائید .

حکمت یزدی - با اجازه ریاست محترم و نمایندگان عزیز ، من يك مطلبی را در آخر این گزارش مینماید که يك تناقض عجیبی است ب ماده واحده ای که گزارش آمده است بمجلس ، در ماده واحده اشاره شده است باین معنی که ماده واحده لایحه تفریح بودجه

سال ۱۳۴۴ کلی کشور الی آخر وصحت آن بتأیید دیوان محاسبات رسیده است اما خود دیوان محاسبات ببنیم چه میگوید؟ میگوید «در خاتمه توجه و نظر آقایان نمایندگان محترم مجلس شورای ملی را بمفاد گزارش شماره ۱۳۷/۱۲/۲۸-۱۳۷۴۱ پیوست لایحه تفریغ بودجه سال ۱۳۳۶ و قسمت اخیر گزارش شماره ۱۵۹۲ مورخ ۱۰/۱۲/۴۴ پیوست بودجه سال ۱۳۴۲ و همچنین مفاد گزارش مندرج در ذیل لایحه تفریغ بودجه سال ۱۳۴۳ معطوف و معروض میدارد چنانچه اختیار اینکه بموجب اصل ۱۰۲ متمم قانون اساسی بدیوان محاسبات اعطا شده اعاده نگردد رسیدگی بحسابهای درآمد و هزینه کل کشور بطور کامل و ماهری امکان پذیر نبوده و نظارت بر آنها بطور مطلقاً مستحکم است بخوبی که قانون اساسی مقرر داشته است خالی از اشکال نخواهد بود در حالی که اصل ۱۰۲ میگوید دیوان محاسبات مأمور معاینه و تفکیک محاسبات اداری مالی و تفریغ حساب کلیه محاسبات خزانه است و مخصوصاً مواظب است که هیچیک از فقرات مخارج معینه در بودجه از میزان مقرر تجاوز ننموده تغییر و تبدیل پذیرد و هر وجهی در محل خود بمصرف برسد و همچنین معاینه و تفکیک محاسبه مختلفه کلیه ادارات دولتی را نموده و اوراق سند خرج محاسبات را جمع آوری خواهد کرد و صورت کلیه محاسبات مملکتی را باید بانضمام ملاحظاتی خود تسلیم مجلس شورای ملی نماید یعنی باید نظر ماهوی بدهد تفریغ بودجه بکند و نظر ماهوی بدهد در حالیکه در گزارش میگوید که تفریغ بودجه نکرده ام نظو ماهوی نداده ام بطور ما میتوانیم بتأیید رأی بدهیم خود دیوان محاسباتی که موظف است به رسیدگی باین حسابها و رسیدگی باین معنی خودش میگوید چون اختیارات را بمن ندادید من رسیدگی ماهوی نکردم بطور رأی بدهیم و بطور در گزارش نوشته است صحت آن بتأیید دیوان محاسبات رسیده است چون دیوان محاسبات تأیید نکرده عرض دیگر نمیکنم.

رئیس - آقای صدری کیوان بفرمائید.

صدری کیوان (مخبر کمیسیون بودجه) - جناب

آقای رئیس، همکاران گرامی، قبل از اینکه در مورد

فرمایشات دوست ارجمند آقای حکمت یزدی توضیحاتی معروض دارم وظیفه دار هستم بعرض برسانم که بموازات جهشهای عظیم مادی و معنوی و تغییرات شگرف بنیادی که در سایه رهبریهای حکیمانه وجود مقدس محمد رضا شاه آریامهر شاهنشاه افتخار آفرین در کلیه شئون زندگی جامعه سرفراز و سر بلند ایرانی فراهم شده سازمانهای مالی و اقتصادی و صنعتی مملکت نیز متحول شده و به ترقیات فوق العاده ای نائل آمده اند (صحیح است) این ترقیات علاوه بر اینکه موجبات رونق و سلامت کامل دستگاه اقتصادی و مالی مملکت را فراهم ساخته اند باعث ازدیاد سازمانهای مالی و ذیحسابی شده بررسی اقلام دخل و خرج و نیز نظارت دقیق تری را ایجاب نموده اند (صحیح است).

خوشبختانه دولت خدمتگزار حزبی ما از آغاز شروع بکار باین مطلب مهم عنایت و توجه خاص مبذول داشته و با جدیتی فوق العاده لواجیح تفریغ بودجه را بموقع تقدیم پارلمان نموده و امر نظارت مجلس مقدس را بیش از پیش تسهیل ساخته است که این اقدام درخور ذکر و امتنان فراوان است. در اینجا باید از کوششهای همه جانبه وزارت دارائی هم کمال تشکر را بکنیم زیرا همه ساله کوشیده است که لواجیح تفریغ بودجه را کامل تر و بارفع نقص بیشتری تهیه و تنظیم نماید. اما در مورد فرمایش دوست ارجمند آقای حکمت یزدی چنانچه بمتم ماده واحده توجه فرمائید نظرشان کاملاً تأمین است زیرا ما در صدر ماده واحده عنوان کرده ایم که «ارقام آن» و فرافز آخر ماده واحده که میگوید «وصحت آن بتأیید دیوان محاسبات رسیده است» بر میگردد به ارقام آن بنا بر این هیچگونه تناقضی بین گزارش دیوان محاسبات و مساده واحده وجود ندارد.

اما در مورد تنظیم ماده واحده به نهج گزارش تقدیمی باید قدری قائل به تفصیل بشوم تا اشکال همکار گرامی ما کاملاً مرتفع گردد.

همکاران گرامی استحضار دارند که لایحه تفریغ بودجه سال ۱۳۴۵ مشتمل بر درآمدها و هزینه های عادی یعنی درآمدها و هزینه های عمومی و اختصاصی طبقه الف و ب و نیز درآمد ها و هزینه های مؤسسات انتفاعی

وابسته بدولت و مؤسسات بازرگانی وابسته بدولت و مؤسسات عام المنفعه مستقل و همچنین دریافتها و پرداختهای سازمان بر نامه میباشند از این بخش هادرآمدها و هزینه های عمومی و اختصاصی طبقه الف در شمول قانون محاسبات عمومی و بقیه برابر قوانین خاص خود وصول و مصرف و حسابرسی میشوند و صورت دخل و خرج و تراز عملیات خود را برای بررسی بدیوان محاسبات و اداره تمرکز حسابها میفرستند. باین ترتیب لایحه تفریغ بودجه و منضمات آن طبق موازین دقیق قانونی با دقت و بررسی کاملی تهیه و تدوین شده و کمیسیون بودجه نیز با توجه به بودجه سال ۱۳۴۵ و متمم بودجه و اضافه اعتبارات آن سال کلیه ارقام در آمد و هزینه را دقیقاً رسیدگی و با درج جدولی در گزارش کمیسیون اطلاعات بیشتری در اختیار نمایندگان محترم مجلس شورای ملی قرار داده است و اما در مورد قسمت اخیر بند ۵ گزارش دیوان محاسبات در سال ۴۴ باید عرض کنم که در این بند دیوان محاسبات تقاضای اختیارات قانونی بیشتری را کرده است والا وظیفه خود را برابر اختیارات قانونی که داشته است دقیقاً بمرحله اجرا در آورده است. بدیهی است با در نظر گرفتن این مطلب که قانون محاسبات عمومی در سال ۱۳۴۹ اصلاح شده و نیز لایحه قانون دیوان محاسبات از طرف دولت خدمتگزار حزبی به مجلس داده شده است چنانچه اشکالی وجود داشته باشد مرتفع خواهد شد امیدوارم توضیحات کافی بمقتضی باشد و مورد عنایت نمایندگان محترم قرار گیرد (احسنت - احسنت).

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ آقای فرهاد پور بفرمائید.

فرهاد پور - آنچه مسلم است و همکاران عزیز اتفاق عقیده دارند اهمیت مسئولیتی است که مجلس شورای ملی بالاخص در مورد لواجیح بودجه و تفریغ بودجه دارد این مسئولیت هر وقت عنوان میشود مطرح میشود مطلبی گفته میشود وضع جریان کار و رسیدگیها و تنظیم لواجیح یا عمل گذشتگان تذکر داده میشود صرفاً برای این نیست که ایرادی گرفته شده باشد یا بخواهیم از روی ایراد بجایز بشویم چون الان آنچه که میگوئیم بهیچ وجه بفراسیون اکثریت یا حتی بطول دوره حکومت حزب

ایران نوین هم ارتباط پیدا نمیکند تا تصور این بشود که جنبه مخالف و اظهار نظرهای مخالف حزبی است بلکه چون اصلی در متمم قانون اساسی ایران برای نظارت بر عایدات و مخارج مملکت وسیله دیوان محاسبات منظور و تصویب شده است ولی در طول مدت از تاریخ تصویب آن اصل از متمم قانون اساسی نسبت به این وظیفه مهم اکثرأ اتفاق افتاده است که توجه کافی نشده و بکرات نمایندگان محترم اکثریت در زمینه تعریف و تجلیل از خدمات دولت حاضر تأکید باین مسئله فرموده اند که لایحه تفریغ بودجه ای که شاید در سنوات گذشته بموقع به مجلس داده نمیشد با سالها لایحه تفریغ بودجه نداده بودند توفیق پیدا شد که از سال ۳۷ با این طرف تفریغ بودجه به کمیسیون بودجه از طرف وزارت دارائی داده شود و در حدودیکه قوانین در فاصله بین تصویب اصل ۱۰۲ تا امروز اجازه میداده است فرمولی برای این کار در نظر گرفته شده و این بهیچ وجه رافع این اصل نیست که وقتی ما اینجا تذکر میدهیم و بر میگردیم بر رعایت آن اصل کلی بنده باید واقعاً عرض کنم که دوره گذشته کمیسیون بودجه در جلسات عدیده مشورت کرد صحبت کرد جلسه تشکیل داد همین آقای قوام صدوری در جلسات شرکت کردند و يك فرمولی برای این کار پیدا کردند نه يك فرمول تأمین کننده آنچه چیزی که در اصل ۱۰۲ مقرر شده است و بهمین دلیل است که شما ملاحظه میفرمائید ما در ماده واحده تازه وقتی تفریغ بودجه بدست دولت میدهیم بابت يك ثلث عایدات و مخارج مملکت است در صورتیکه واقعاً باید دیوان محاسبات تفریغ بودجه ای که میدهد و این وظیفه که از هر مرحله بمرحله دیگر نقل میشود تفریغ بودجه را در مجلس شورای ملی در جلسه رسمی با اکثریت آراء تصویب میکند اما رسیدگی در کمیسیون بودجه يك وظیفه خاصی است که تازه آن کمیسیون رسیدگی متکی است بر يك انجام وظیفه دقیق قانونی يك سازمان مجزئ مستقل که باید بانجام برسد والا گزارشی که کمیسیون بودجه تقدیم میکند بساحت مقدس مجلس شورای ملی تصور فرمائید که کمیسیون بودجه توانسته باشد به ریز اجزاء خرج رسیدگی کرده باشد این يك امر محالی است این وظیفه دیوان محاسبات است برای رسیدگی با اجزاء و کمیسیون بودجه

رسیدگی میکند بگزارشی که دیوان محاسبات میدهد و نظر اینکه او میگوید جنبه های مثبت را اعتماد میکند بر رسیدگی او و نتیجه را گزارش میکند به مجلس شورای ملی و چنانچه منفی را رسیدگی میکند تعقیب میکند و نتیجه را گزارش میدهد بنابراین آنچه که در این وظیفه تأمین شده مربوط به قانونی است که بر دیوان محاسبات فعلی حاکم است و سازمانی که دیوان محاسبات فعلی دوازدهمین نوعی است که مادر بودجه مینویسیم وقتی مادر بودجه ردیف الف و ب را جدا میکنیم تفریح بودجه هم لایحه ماده واحده اش بصورت رقمی درمیآید که يك ثلث از عایدات مملکت را در برمیگیرد و يك ثلث از مخارج را در برمیگیرد در صورتیکه واقعاً لایحه تفریح بودجه بایستی بر اساس اصل ۱۰۲ حاکمی باشد از همه عایدات و مخارجیکه در مملکت میشود البته همکار محترم آقای صدری کیوان توضیحاتی فرمودند ولی من میخواهم عرض کنم که قوانین عادی نمیتواند وارد بر ماده ای باشد که در قانون اساسی صریحاً ذکر شده است در نتیجه باید دیوان محاسبات همروسه ای اگر شرکت است اگر انتفاعی است اگر از نوع خرج در بودجه که اینهم برای من يك کمی اسباب تعجب است که چطور میشود ما دستگاه نخست وزیری دستگاه دادگستری دستگاه وزارت جنگ خود وزارت دارائی و سایر وزارتخانه ها را که اسمش را بگذاریم بودجه عادی تحت يك ضابطه ای بگذاریم و سایر دستگاهها این ضوابط رویشان نباشد من همیشه علاقه به این داشته ام که وقتی قانون محاسبات عمومی عوض میشود به مقتضای زمان اصلاح این قانون یکبیتی باشد که بتواند متناسب با اوضاع اقتصادی جوابگوی مقررات انواع خرج باشد که مادر اینجا فکر نکنیم يك تومانی که به حسابداری وزارت دادگستری میدهدیم با آن يك تومانی که در شرکت فرش خرج می کنیم فرق دارد لافاقل بایستی دیوان محاسبات برایش این امکانات فراهم باشد که بیلانها و ترازنامه های اینهارا وسیله حسابرسی رسیدگی بکند و گزارش بدهد به کمیسیون مجلس شورای ملی که من خیلی متشکر شدم که آنها در گزارششان رسماً نحوه عملشان را نوشته اند که دولت يك سری اسنادی از مخارج عادی شان برایمان میفرستند آنهم در تمرکز

حسابهای دولتی وزارت دارائی رسیدگی میشود میآید در دیوان محاسبات در شعب دیوان محاسبات آقایان رأی می دهند اگر خود وزارت دارائی اعتراضی نداشته باشد آنها هم تصویب می کنند این واقعاً آقای حکمت یزدی رسیدگی ماهوی بخرج و نوع خرج و نوع دخل نیست و دیوان محاسبات فعلی با قانونی که بر آن حاکم است این اختیارات را باو ندارد و بنده از فرصت این استفاده را می کنم حال که قانون دیوان محاسبات و اختیارات دیوان محاسبات مطرح است همکاران محترم عنایتی بفرمایند تشکیلات این دیوان که به نمایندگی مجلس شورای ملی که تصویب بودجه و تفریح بودجه از وظایف اصلی و منحصر باوست این کنترل را انجام میدهد باید قوت قانونی داشته باشد امکان رسیدگی داشته باشد گزارشی که به کمیسیون بودجه و به مجلس تقدیم میکند گزارشی باشد اطمینان بخش از رسیدگی ماهوی بکلیه اسناد خرج ، ترازنامه ها ، مخارجی که در شرکت ها میشود و باین ترتیب اصل ۱۰۲ که عام است و حکم می کند بر عایدات و مخارج کلی مملکت باین کیفیت رعایت بشود و عمل بشود انتظار من این است که اگر لافاقل در وضع موجود دیوان محاسبات امکان انجام این وظیفه خطیر را که بمنزله چشم مجلس شورای ملی عهده دار است ندارد در لایحه ای که در دست تصویب است عنایت بفرمائید چنین امکانی به این سازمان داده شود تا گزارشاتی که بعد از این بما میدهند گزارشاتی باشد حاکمی از رسیدگی ماهوی و دقیق بر کل عایدات و مخارج مملکتی (احسن).

رئیس - آقای دکتر دادفر بفرمائید.

دکتر دادفر - از توجه همکاران محترم جناب آقای حکمت یزدی و جناب فرهادپور بنده به هم خود سپاسگزارم ولی آقای فرهادپور در کمیسیون بودجه تشریف دارند و در این مورد بحث فراوانی شده محض استحضار نمایندگان محترم باید بعرض برسانم بعد از تصویب قانون اساسی که تقدیم لایحه تفریح بودجه از وظایف دولت بوده برای اولین بار لایحه تفریح بودجه در سال ۳۷ به مجلس داده شد برای دو سال آنهم تصویب نشد یعنی مطرح نشد که برای بار اول تفریح بودجه سال

۳۷ و ۳۸ هم در دوره گذشته مجلس به مجلس آمد بعد سنوات بعدی همه لوایح تفریح بودجه به مجلس تقدیم شده و سال بسال در کمیسیون بودجه مطرح شده که گزارش چند سالش الان مطرح است و دارد رسیدگی میشود از این نظر دولت حاضر که دولت حزبی ماست و مدت ۷-۸ سال است سرکار است لافاقل بوظیفه قانونی خودش که میشود گفت از حیث این معنی بعد اکل این وظیفه را انجام داده و در موقع معین لایحه تفریح بودجه را به مجلس شورای ملی داده است این يك حقیقت است اما این مسئله ای که اشاره فرمودند به موجب قانون اساسی که قانون خاصی داشت در سال ۱۳۱۸ تجدیدنظر شده و نظارت قبل از خرج را از اختیارات دیوان محاسبات برداشته اند مجلس مؤتلفه ای که در سال ۱۳۱۸ بوده دلیل ماهوی این کار این بوده که اگر میخواهند يك خرجی بکنند و یا چیزی بسازند و این می بایستی برود در دیوان محاسبات رسیدگی شود که آیا بسازند یا نه و بودجه کافی است یا نه اینقدر برنامه مملکت را که در سنوات ۱۳۱۵ و سنوات بعد از ۱۳۱۵ مثل حال مملکت با سرعت عجیبی پیشرفت میکرد تمام کارها و برنامه ها موارد شروع کار را بخاطر این کار بهم میزدند لذا در اختیارات قانون محاسبات تجدید نظر کردند و این سازمان را منحصر کردند به نظارت به رسیدگی بعدی که این بودجه مصوب برای هزینه های مورد نظر خرج شده یا نه؟ این قانون الان مورد عمل دیوان محاسبات است از مطلبی که دیوان محاسبات در گزارشش گفته معنی اش این نیست که با قانون فعلی نمیتواند بوظایف خودش عمل کند پیشنهاد این است که اختیارات بیشتری بمن بدهید تا من نظارت جامع تر بکنم و همانطور که استحضار دارید قبل از اینکه حتی دیوان محاسبات این پیشنهاد را بکند دولت حزبی باین موضوع توجه کرده است و قانون جدید دیوان محاسبات را بر مبنای رسیدگی کامل و ماهوی و جامعتری بموقع خودش پیشنهاد کرده است که آن لایحه دیوان محاسبات در کمیسیون بودجه مورد بررسی است و من خیلی باید از ایشان تشکر کنم از جناب آقای فرهادپور که همیشه از تجارب اختصاصی ایشان و نظرات

ایشان در امر بودجه و رسیدگی بحسابها در وزارت دارائی و هم در کمیسیون بودجه همیشه استفاده کرده ایم و در این قانون هم استفاده میکنیم و حتی بنده عرض کنم بعلت مسافرتی که برای ایشان پیش آمد بنده قانون محاسبات را از دستور کمیسیون خارج کردم تا ایشان تشریف داشته باشند مطرح کنیم و باین ترتیب این قانون که قانون دیوان محاسبات باشد ما بررسی خواهیم کرد بآن توجه بمقدورات و ممکنات و برنامه ها بدون اینکه به پیشرفت از نظر تشریفات صدمه ای برسد و آن آرزوی دیوان محاسبات عملی شود و در آن حدود حضور ساحت مقدس مجلس شورای ملی تقدیم شود غرض از ذکر این نکته این بود که دیوان محاسبات نگفته من در حدود قانونی که الان بر من حاکم است نمیتوانم رسیدگی کنم گفته است اگر من بایستی رسیدگی بیشتری بکنم بمن اختیارات بیشتری بدهید يك پیشنهادی کرده است خوب سخنان قبل از اینکه پیشنهاد بشود دولت توجه کرده بود و لایحه اش از دو سال قبل تقدیم شده و امیدوارم بعد از مطالعه جامع الاطراف در حدود قانون اساسی و مقتضیات مملکت و بدون عجله مورد بررسی و تصویب قرار بگیرد.

رئیس - نظر دیگری در کلیات لایحه نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت به ورود در شور ماده واحده رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. ماده واحده مطرح است نظری نیست؟ (اظهاری نشد) پیشنهادی نرسیده در کلیات آخر لایحه نظری نیست؟ (اظهاری نشد) نسبت بماده واحده و کلیات آخر لایحه رأی میگیریم خانمها و آقایانی که موافقت خواهش میکنم قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد. لایحه برای اظهار ملاحظات بمجلس سنا فرستاده میشود.

۱۳ - ختم جلسه

رئیس - چون مطلب دیگری در دستور نیست با اجازه خانمها و آقایان جلسه امروز را ختم میکنم تاریخ و دستور جلسه آینده بعداً باطلاع همکاران محترم خواهد رسید.

(مجلس در ساعت ۱۱/۵۵ دقیقه صبح ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی - عبدالله ریاضی